

ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ

ΔΙ' ΟΛΟΥΣ

ΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Πρόδος μετά φρονήσεως
Εφαρμογή μετά μαθήσεως

Θεωρία ἄνευ πράξεως εἶνε τί κενόν
πράξις ἄνευ θεωρίας εἶνε τί τυφλόν.

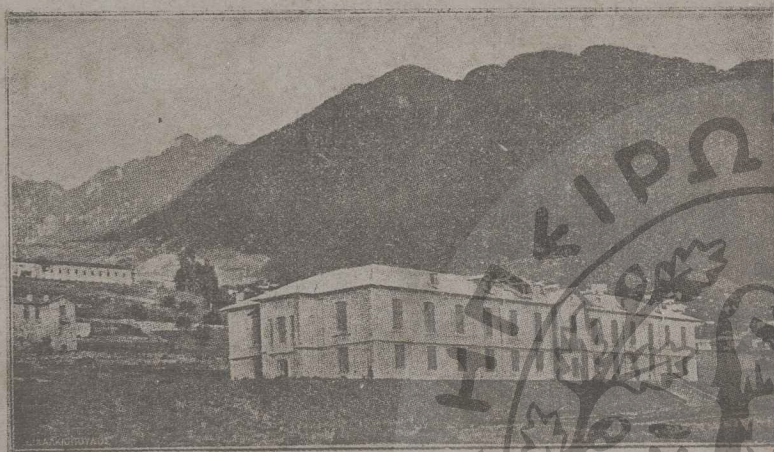
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΑΡΙΣΤ. Θ. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥΣ ΓΕΩΠΟΝΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΖον ΑΡΙΘ 177

15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1927

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὰ Χημικά Λιπάσματα ἐν Ἑλλάδι.— Τὸ Ἀναγνωστοπούλειον Γεωργικὸν Σχολεῖον.— Παθήσεις φυτῶν.— Τὸ Ἐλαιόδενδρον.— Διήγημα.— Πολλὸς
θόρυβος γιὰ τὸ τίποτα.— Νέα βιβλία.— Διόρθωσις σφαλμάτων.— Ποικίλα.— Ἐπίκαιρα.— Ἀλληλογραφία.

ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

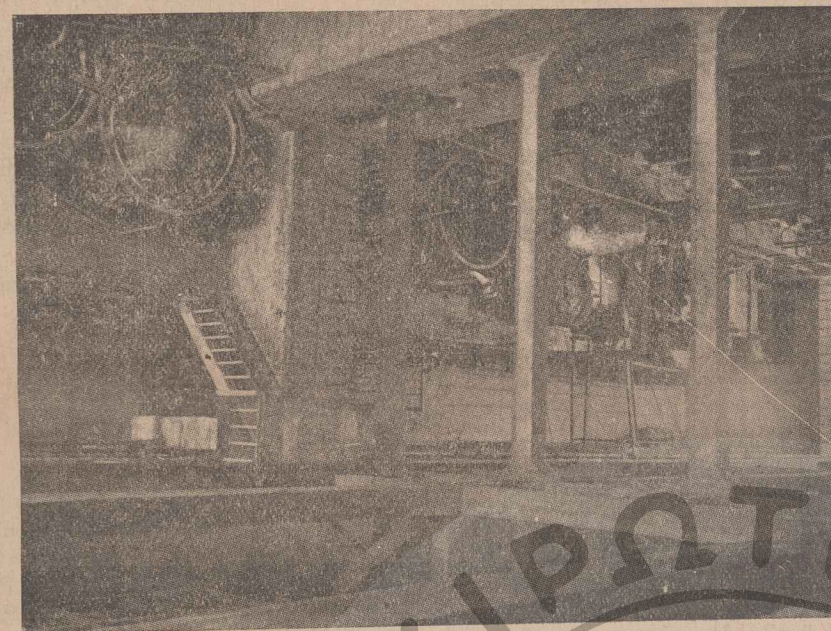
ΕΙΣ ΤΟΝ ΖΗΤΟΥΝΤΑ ΠΕΜΠΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΑΠΑΝΑΙΣ ΤΗΣ Α.Ε.Ε.Χ.Π.Α.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΑΡΙΣΤ. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥΣ ΓΕΩΠΟΝΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ ΑΡ. 33

ΑΠΟ ΤΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ Α.Ε.Ε.Χ.Π.Α.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΝ ΘΕΙΟΥ ΚΟΥ ΟΞΕΟΣ

Μία από τὰς ἐγγυήσεις διὰ τὰς γενομένας καταθέσεις εἰς τὴν Α.Ε.Ε.Χ.Π.Α. εἶναι καὶ τὰ ἐν Πειραιεὶ μεγάλα ἐργοστάσιά της. Ἐπισκεφθῆτε τα διὰ τὴν πείσθησιν.

Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ
ἔχεται εἰς τοὺς ἀναγνώστας του
ἐνταχρὲς τὸ Νέον ἔτος

Ὁ «Ἀγροτικὸς Ταχυδρόμος» διαπέμ-
ται δωρεάν εἰς ὅλους τοὺς αἰτούντας
τὴν ἀνοστολήν τοῦ φύλλου του γεω-
ροῦς.

ΤΑ ΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς λήξεως τοῦ ΧΥΙΟΥ ἔτους τοῦ δίου τοῦ Ἀγρ. Ταχ)μου, χρήσιμον θεωροῦμεν συντόμως νὰ ἐξετάσωμεν τὴν σημερινὴν θέσιν τῶν χημικῶν λιπασμάτων καὶ τὸ μέλλον αὐτῶν ἐν τῇ Πατρίδι μας.

Ὁ Ἀγρ. Ταχ)μος, ὁ ὁποῖος ἐπὶ 16 συνεχῇ ἔτη μετ' ἐνθου-
σιασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως ἐργάσθη διὰ τὴν παρ' ἡμῖν διάδοσιν
τῶν Χημικῶν λιπασμάτων, ὅχι μόνον δικαιούται, ἀλλὰ καὶ
ὀφείλει νὰ ἐνδιαφέρεται καὶ νὰ ἐνασχολεῖται καὶ διὰ τὸ μέλλον
τῶν Χημικῶν λιπασμάτων ἐν Ἑλλάδι· στ' ἰσχυόμενος δὲ ἐπὶ τῶν
μέχρι τοῦδε πραγματοποιηθέντων ἀποτελεσμάτων αὐτῶν, τῆς
παρ' ἡμῖν ἐπεκτάσεως τῆς χρήσεως αὐτῶν καὶ τῆς ἀπὸ πρακτι-

κῆς ἀπόψεως ὠφελιμότητος αὐτῶν καὶ τῆς περὶ αὐτῶν γνώμης
τῶν πραγματικῶν γεωργικημάτων, ὀφείλει νὰ ὑποδεικνύῃ τὰ
μέσα δι' ὧν ἡ χρῆσις τούτων θὰ γενικευθῇ περισσότερο πρὸς
ὄφελος τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας τὰ Χημικὰ λιπασματα, ἐμπράκτως ἦσαν
ἀγνώστα ἐν Ἑλλάδι· ἔκτοτε χάρις εἰς τὰς ἐνεργείας καὶ θυσίας
τῆς ΑΒΕΧΠΑ ἢ Ἑλλ. γεωργία ὅχι μόνον ἐμπράκτως ἐγνώ-
ρισεν τὰ Χημικὰ λιπασματα, ἀλλὰ καὶ εἰς σχετικῶς μεγάλην
κλίμακα χρησιμοποιοῖ ταῦτα. Βεβαίως τὸ ποσὸν τῶν σήμερον
παρ' ἡμῖν χρησιμοποιουμένων Χημ. λιπασμάτων (τόννοι περί-
που 50.000) ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως τῶν καλλιεργουμένων γαιῶν
(περίπου 15.000.000 στρεμμάτων) καὶ πρὸ πάντων ἀναλόγως
τῶν ἀναγκῶν τοῦ τόπου μας, τῆς φύσεως, τῶν γαιῶν μας, τοῦ

ἀριθμού των γεωργοκτηματιών μας και της εὐφύας και προσευτικότητός των, είναι ἐλαχίστη· μόλις φθάνει εἰς τὸ δέκατον τοῦ ποσοῦ των Χημικῶν λιπασμάτων, τὸ ὅποιον ἀπαραίτητος ὀφείλει ἡ Ἑλληνικὴ Γεωργία νὰ χρησιμοποιοῖ. Προσθετέον δὲ ὅτι ἐφ' ὅσον οἱ γεωργοκτηματῖαι μας καταναλίσκουν περισσότερα Χημ. λιπάσματα, ἐπὶ τοσοῦτον αἱ εἰς ταῦτα ἀνάγκαι τῆς ἐν γένει Γεωργίας μας θὰ αὐξάνουσι, μέχρις ὅτου ἡ ὀλικὴ κατανάλωσις μας εἰς Χημικὰ λιπάσματα ἀνέλθῃ εἰς 1.000.000 τόνων.

Ἡ κατὰ στρέμμα κατανάλωσις τῶν Χημικῶν λιπασμάτων ἐπὶ ὁλοκληρῆς τῆς σήμερον καλλιεργουμένης ἐκτάσεως μόλις ἀνέρχεται εἰς Χιλιόγραμ. 3. 3, ἐνῶ κατ' ἐλάχιστον ὅρον ἐπρεπε νὰ ᾔη 40 χιλιογρ. κατὰ στρέμμα, ποσὸν τὸ ὅποιον σήμερον πολὺ ἐπαρχάει τῆς Κρήτης καὶ τῆς Πελοποννήσου καταναλίσκουν· ὑπάρχουν μάλιστα ὠρισμένα περιφέρειαι (δῆμοι) π.χ. (Ἡράκλειον—Κοντοδυάνικα, πέριξ Ναυπάκτου—Μαρκόπουλον Ἀττικῆς) ὅπου ἡ κατὰ στρέμμα, ἐπὶ τῆς ὅλης ἐπιφανείας ὑπερβαίνει τὸ ποσὸν τῶν 40 χιλιογρ. κατὰ στρέμμα· συνεπὺς ἡ ὀλικὴ κατανάλωσις μας πρέπει νὰ ἀνέλθῃ εἰς τόνους 600.000.

Ἀφ' ἐτέρου δὲ ἡ κατὰ κάτοικον παρ' ἡμῖν κατανάλωσις τῶν Χημικῶν λιπασμάτων εἶνε ἐλαχίστη, διότι ἐπὶ πληθυσμοῦ 6.300.000 κατοίκων ἡ κατανάλωσις μας εἰς Χημικὰ λιπάσματα εἶναι 50.000 τόνων, ἥτοι χιλιογράμματα 8 κατὰ κάτοικον, ἐνῶ ἐν Βελγίῳ ἡ κατανάλωσις κατὰ κάτοικον ἀνέρχεται εἰς 160 χιλιογρ. (πληθυσμὸς 7.000.000, κατανάλωσις Χημικῶν λιπασμάτων πάσης φύσεως 1.120.000 τόνων), σημειωτέον δὲ ὅτι τοῦ Βελγικοῦ πληθυσμοῦ τὰ 66 ο/ο ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἀστικῶν καὶ βιομηχανικῶν πληθυσμῶν καὶ μόνον τὰ 34 ο/ο ἀπὸ γεωργικῶν πληθυσμῶν, ἐνῶ παρ' ἡμῖν συμβαίνει ἐπαισθητῶς τὸ ἀντίθετον, ἥτοι περὶ τὰ 60 ο/ο τοῦ πληθυσμοῦ μας εἶνε γεωργοκτηνοτροφικὸς καὶ μόνον τὰ 40 ο/ο ἀστικὸς πληθυσμὸς.

* *

Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ Ἑλλ. γεωργία διὰ νὰ φθάσῃ περίπου εἰς τὸ ὕψος τῆς προόδου τῆς Βελγικῆς γεωργίας, ὀφείλει νὰ μεταχειρίζεται 40 πλάσια ποσὰ Χημικῶν λιπασμάτων ἀπὸ ὅσα μεταχειρίζεται σήμερον.

Βεβαίως, διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν βαθμὸν τῆς προόδου τῆς Βελγικῆς γεωργίας ἀπαραίτητον εἶνε νὰ πραγματοποιήσωμεν, πλὴν τῆς ἐπεκτάσεως τῆς χρήσεως τῶν Χημικῶν λιπασμάτων, καὶ πλείστας ἄλλας οὐσιωδιστάς καὶ πολυδαπάνους γεωργικὰς, κοινωνικὰς καὶ πλουτολογικὰς βελτιώσεις· βεβαίως μόνον μὲ τὰ Χημικὰ λιπάσματα ἡ Ἑλλ. Γεωργία ποτὲ δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν Βελγικὴν γεωργίαν, ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου ἐπίσης βέβαιον εἶνε ὅτι οὐδεμία ἀπολύτως γεωργικὴ βελτίωσις, ὅσον σπουδαία καὶ χρήσιμος καὶ ἂν ᾔη δὲν δύναται νὰ δώσῃ τὸ μέγιστον τῶν κερδῶν, τὰ ὅποια αὕτη εἶνε ἱκανὴ νὰ ἀποδώσῃ ἄνευ τῆς ἐκ παραλλήλου χρήσεως ἀφθόνων χημικῶν λιπασμάτων ἀρίστης ποιότητος καὶ ἀμέμπτου ἰσορροποῦ συνθέσεως.

Χωρὶς καμμίαν ἀμφιβολίαν ἡ χρησιμοποίησις τοῦ νεροῦ (ἀρδευτικὰ καλλιεργεῖται) εἶνε μία θαυμασιὰ γεωργικὴ βελτίωσις, δυναμένη νὰ πενταπλασιάσῃ τὰς ἀποδόσεις· ἀλλ' ἐπίσης βέβαιον, βεβαίωτον εἶνε, ὅτι αἱ ἀποδόσεις τῶν ποτιστικῶν γαιῶν ἄνευ λιπασμάτων, ἀφθόνου κόπου, μὴ ὑπαρχούσης ἐν Ἑλλάδι, ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος μετὰ πάροδον ὀλίγου καιροῦ καταπίπτουν, ἐνῶ ἀπ' ἐναντίας αἱ ἀποδόσεις τῶν τοιούτων γαιῶν γενναίως λιπαίνονται ἀπ' ἔτους εἰς ἔτος αὐξάνουν καταπληκτικῶς.

Τρανὸν τοῦ φαινομένου τούτου παράδειγμα εὐρίσκομεν παρ' ἡμῖν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς ποτιστικῆς πατάτας, ἥτις μὴ κοπιζομένη, μόλις ἀποδίδει 300—400 ὀκάδ. καρποῦ· ὅταν δὲ ἀφθόνως κοπρίζεται αἱ ἀποδόσεις τῆς δὲν ὑπερβαίνουν τὰς 600—800 ὀκ. κατὰ στρέμμα· τὰ ἴδια ταῦτα κτήματα λιπαίνονται μὲ τὸ Χημικὸν λιπάσμα τοῦ τύπου 6-8-8 ἀποδίδουσιν ἐσοδεῖαν ὑπερδιπλασίαν ἀνερχομένην εἰς 1500—2000 ὀκ. κατὰ στρέμμα· μερικὴ δὲ ἐπιμελεῖς κηπουροὶ μεταχειρίζονται παραλλήλως κόπρον καὶ λιπάσμα 6-8-8 ὑπερβαίνουσιν ἐπαισθητῶς καὶ τὸ ποσὸν τῶν 2000 ὀκ. πατάτας κατὰ στρέμμα.

Ἴδου ἐν ἄλλο παράδειγμα :

Ὅλοι οἱ γεωργοὶ καλλίστα γινώσκουσιν ὅτι ἡ ποιότης τοῦ σπόρου τὸν ὅποιον μεταχειρίζονται δι' ὅλα ἐν γένει τὰ φυτὰ, καὶ ἰδιαίτερως διὰ τὸν σίτον τὰ μέγιστα ἐπηρεάζει τὴν ἀπόδοσιν τῶν καλλιεργειῶν των.

Ποὺς γεωργὸς δὲν γνωρίζει τὰ θαύματα ποὺ κάμνει τὸ καθαροσπέρμι :

Ἡ ἀπλὴ καὶ παναρχαιοτάτη αὕτη γνῶσις τῶν γεωργῶν ὅλου τοῦ κόσμου σήμερον τελειοποιηθεῖσα, ἀπετέλεσεν ὁλόκληρον νέαν ἐπιστήμην, —τὴν Γενετικὴν— καὶ ἔδωκε γέννησιν εἰς τὴν ἐγκαθιδρυσιν μεγίστης βιομηχανίας, τῆς παραγωγῆς νέων ποικιλιῶν φυτῶν, τῶν ὁποίων αἱ ἀποδόσεις ὄχι μόνον εἶνε ἐπαισθητῶς σπουδαιότεραι ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ἐπραγματοποιούντο ἀπὸ τοὺς γονεῖς των ἀπὸ τοὺς ὁποίους προήλθον αὗται, ἀλλὰ πρὸς τούτοις αὗται ἀντέχουν καὶ εἰς ἀσθενείας κτλ. κτλ. Δηλαδή μὲ ἄλλας λέξεις ἡ νέα ἐπιστήμη γενετικὴ ἐξασφάλισεν εἰς τοὺς γεωργοὺς νέας ποικιλίας φυτῶν δυναμένων νὰ δώσωσι πολὺ μεγαλύτερα καὶ ἀσφαλέστερα κέρδη.

Συγχρόνως ὁμοῦ περιτράνω ἀπεδείχθη, ὅτι αἱ νέαι αὗται ποικιλίαι διὰ νὰ δώσωσιν πλήρη ἀποτελέσματα ἀπαραίτητως πρέπει νὰ καλλιεργῶνται ἐπιμελέστερον καὶ ἰδίως νὰ τρέφονται καὶ συστηματικώτερον καὶ πρὸ πάντων γενναιώτερον· αἱ τοιαῦται ποικιλίαι εἰς ἀγόνους καὶ κακοπεριποιημένους ἀγροὺς δίδουν κατωτέρας ἀποδόσεις ἀπὸ τὰς ἡμιαγρίας παλαιᾶς ἐντοπίας ποικιλίας.

* *

Ἐξ ὧν τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων καταφαίνεται :

α) Ὅτι ἡ Ἑλλ. Γεωργία, διὰ νὰ προσδεύῃ διαρκῶς καὶ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος νὰ καθίσταται πλουσιωτέρα, ὀφείλει ὁλονὲν ν' αὐξάνῃ τὸ ποσὸν τῶν Χημικῶν λιπασμάτων τὰ ὅποια μεταχειρίζεται καὶ

β) ἐφ' ὅσον ἡ Ἑλλ. Γεωργία προσδεύει, ἐπὶ τοσοῦτον αἱ εἰς Χημικὰ λιπάσματα ἀνάγκαι τῆς θὰ αὐξάνουσι συνεπὺς ἐπὶ τοσοῦτον αὕτη θὰ καθίσταται πλουσιωτέρα, διότι αἱ δύο αὗται ἐννοιαί : γεωργικὸς πλοῦτος καὶ Χημικὰ λιπάσματα εἶναι ἀδικοσπάρτως συνδεδεμένα· δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ γεωργικὸς πλοῦτος ἄνευ Χημικῶν λιπασμάτων, καὶ ἀφ' ἐτέρου, ὅπου χρησιμοποιοῦνται Χημικὰ λιπάσματα κατ' ἀναπόδραστον ἀνάγκην θὰ ἐπέλθῃ καὶ γεωργικὸς πλοῦτος.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μελετώντες τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς ἡμετέρας γεωργίας καὶ τὴν θέσιν, ἣν ἐν ταύτῃ, κατέχουσιν τὰ Χημικὰ λιπάσματα φθάνομεν εἰς τὰ ἑξῆς συμπεράσματα.

α) Οἱ Ἑλληνες γεωργοκτηματῖαι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τελειότερον κατανοοῦσιν, ὅτι ἡ γῆ τὴν ὁποίαν καλλιεργοῦσι δὲν ἀποδίδει ἱκανοποιητικὰς ἐσοδείας διότι πεινᾷ.

β) Ἡ περὶ τούτου πεποιθήσις τελείως διερροφῆται ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Κρήτῃ, διὰ τοῦτο ἡ εἰς τὰς ἐπαρχίας ταύτας κατανάλωσις τῶν Χημικῶν λιπασμάτων εἶνε ἀξιόλογος.

Εἰς τὰ ἄλλα διαμερίσματα τῆς χώρας (Στερεὰ Ἑλλάς—Νήσοι) ἡ πεποιθήσις αὕτη δὲν εἶνε ἀκόμη βαθέως ἐρριζωμένη, ἐν τούτοις ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν κερδίζει ἔδαφος, καὶ ἐξ ἀντιθέτου χάνει ἔδαφος ἡ ἐσφαλμένη γνώμη, ὅτι ἡ κυρία αἰτία τῆς πενιχρότητος τῶν ἐσοδεῶν μας, κυρίως τοῦ σίτου, εἶναι ἡ ἑλλειψὶς βροχῶν καὶ ἡ σφοδρότης τοῦ λίβου.

Βεβαίως καὶ αἱ δύο αὗται αἰτίαι ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῆς ἀποδόσεως τῶν ἐσοδεῶν μας· ἐν τούτοις αὗται εἶνε δευτερευούσης σημασίας· ἡ κυριωτάτη αἰτία τῆς πενιχρότητος τῶν ἐσοδεῶν μας εἶναι ἡ πείνα ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὑποφέρουν τὰ καλλιεργούμενα φυτὰ μας.

Ἡ Βόρειος Ἑλλάς (Ἡ Μακεδονία, ἡ Θράκη καὶ ἰδίως ἡ Θεσσαλία) μόλις πρὸ ὀλίγου ἤρχισε νὰ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην τῆς χρήσεως τῶν Χημικῶν λιπασμάτων· ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ διαμερίσματα ταῦτα οἱ ὀλίγοι γεωργοκτηματῖαι, οἱ μεταχειριζόμενοι Χημικὰ λιπάσματα εἶνε κατενθουσιασμένοι ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν.

Εὐελπιστοῦμεν ὅτι ἡ ΕΑΠ τὰ μέγιστα θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν διάδοσιν τῶν Χημικῶν λιπασμάτων καὶ διὰ τὰ διαμερίσματα ταῦτα, καὶ ἰδίως ἐν Μακεδονίᾳ.

β) Αἱ ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαι τάσεις τῶν γεωργοκτηματιῶν, μᾶς πείθουσιν, ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν δύναται πλέον νὰ ζήσῃ ἄνευ Χημικῶν λιπασμάτων· ταῦτα ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καθί-

στανται ἀπαραίτητα διὰ κάθε προσδεύον γεωργόν, ὁ ὅποιος τὰ θεωρεῖ πλέον ὕλικά πρωτίστης ἀνάγκης τῆς ἐργασίας του.

Τὸ μέλλον τῶν χημικῶν λιπασμάτων

Ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν συντόμως εἰς ποῖον ποσὸν πρέπει νὰ ἀνέρχεται παρ' ἡμῖν ἡ ἐτήσια κατανάλωσις τῶν Χημικῶν λιπασμάτων· τὰ ποσὰ ταῦτα βεβαίως φαίνονται υπερβολικά, ἀλλ' ἐν τούτοις θὰ πραγματοποιηθῶσιν ἅμα ἐκλείψωσι μερικὰ ἐμπόδια τὰ ὅποια σήμερον παρεμβάλλονται εἰς τὴν ταχίστην διάδοσιν τῶν Χημικῶν λιπασμάτων· τὰ ἐμπόδια ταῦτα θὰ ἐκλείψουν ἅμα ὁ γεωργοκτηματῖας ἀποκτήσῃ πλείονα αὐτοβουλίαν καὶ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ ἐπιδράσεις τινὰς ἐπιδράσεις, κατὰ τρόπον ὥστε, μόνος του, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ πραγματικῶν συναδέλφων του σκέπτεται διὰ τὰ συμφέροντά του καὶ ἀποτελεσματικῶς διεκδικεῖ τὰ δικαιωμά του καὶ ἀποφασίζει, χωρὶς τὰ ὑφίσταται ξένας ἐπιδράσεις τὸ τί πρέπει νὰ κάμνῃ ὥστε ἀσφαλῶς νὰ αὐξάνουσι τὰ ἐκ τῆς τιμῆς ἐργασίας του εἰσοδήματά του καὶ πρὸς ἰδίαν εὐημερίαν καὶ διὰ τὴν πρόδον τῆς φυλῆς μας.

ΔΡ. Θ. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥΣ

ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΛΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

Στὴν Κόνιτσα, μὲ πολίχνην 2000 κατοίκων ποὺ ἀπέχει 3 ὥρες μὲ τὸ αὐτοκίνητο ἀπὸ τὰ Γιάννενα, λειτουργεῖ ἕνα Γεωργικὸ Σχολεῖο, ἄγνωστο σχεδὸν ἀκόμη ἔξω ἀπὸ τὴν Ἠπειρο. Καὶ ὁμοῦς πρέπει νὰ γίνῃ παντοῦ γνωστὸ. Μαθηταὶ ἔρχονται ἀπὸ ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ὑπόδουλην Ἠπειρο, γιὰ τὸ Σχολεῖο αὐτὸ θέλει νὰ ἀπλώσῃ τὴν εὐεργετικὴν του δράσιν σὲ ὁλόκληρην τὴν χώραν.

Εἶναι ἕνα Σχολεῖο ἐντελὸς πρωτότυπο. Θὰ μπορούσε νὰ ὀνομασθῇ «Σχολεῖον μορφώσεως γεωργοπαίδων» γιὰ τὸ πρόγραμμά του, εἶναι τῆς γεωργικῆς τάξεως τὰ παιδιὰ νὰ μορφώσῃ. Καὶ τί μὲν οὖν τοὺς δίνει : Ἀκριβῶς αὕτη ποὺ τοὺς χρειάζεται γιὰ νὰ γίνουσι οἱ πρώτοι στὸ χωριὸν τους. Πρώτοι καὶ καλλίτεροι στὴν ἐργατικότητα, τὸν χαρακτήρα, τῆς γεωργικῆς καὶ ἄλλης πρακτικῆς γνώσεως, τῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς γνώσεως, τὴν εὐρωστίαν. Μαθαίνουν ν' ἀγαπᾶσιν τὸ χωριὸν τους καὶ τὴν ἐξοχήν, παίρνουν τὰ ἐφόδια γιὰ τὴν ζωὴν τους καὶ τὴν πεποίθησιν στὸν ἑαυτὸν τους. Ἐπειὶ ἔχουν, οὖν, τοὺς χρειάζεται γιὰ νὰ ζήσουν στὴν κοινωνίαν ὡς παραγωγοὶ καὶ ὄχι ὡς παράσιτοι.

Πῶς μορφώνονται τώρα τὰ παιδιὰ αὐτὰ καὶ πόσο ριζικὴ εἶνε ἡ μεταβολὴ ποὺ γίνεταί στὴν ὑγίειάν τους, τὸν χαρακτήρα τους, τὴν σκέψιν τους, τῆς γνώσεως τους μέσα σ' αὐτὸ τὸ Σχολεῖο εἶνε πράγματα ποὺ πρέπει νὰ τὰ παρακολουθήσῃ κανεὶς γιὰ νὰ ἀντιληφθῇ καὶ νὰ ἀπορρῇ κατόπιν πῶς τὸ Κράτος δὲν ἐφάρμοσεν ἀκόμη νὰ κάμῃ πολλὰ τέτοια Σχολεῖα.

Τὸ Ἀναγνωστοπούλειον Γεωργικὸν Σχολεῖον εἶναι ἕνα ἔργον μόνον ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας. Τὰ χρήματα ἤρξατο ἕνας μεγάλος Ἠπειρώτης, ὁ Μιχαὴλ Ἀναγνωστοπούλος. Σὲ λίγους εἶναι γνωστὸ αὐτὸ τὸ ὄνομα καὶ ὁμοῦς αὐτὸς ἐδόξατο τὸ Ἑλληνικὸν τὸ ὄνομα εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον τῶν δύο Ἠμεισφαίρων. Μικρὸς ἔφυγε ἀπ' τὴν πατρίδα του. Ἐξῆς στὴν Ἀμερικὴ. Ἐπὶ ἔτη διηθῆκε καὶ ἀνέδειξε τὴν μεγάλην Σχολὴν Τυφλῶν καὶ Κωφῶν εἰς τὴν Βοστώνην. Ἡ Ἀμερικὴ τὸν ἐτίμησε καὶ ἔκαυχετο γι' αὐτόν. Ἀλλ' ὁ Ἀναγνωστοπούλος ἦτο πρὸς πάντας Ἑλλήνων. Τύπος Ἑλληνοφίλος, χαρὰς ἑλληνοφίλος, ἀλτρουιστὸς. Πρωτοστατοῦσε σὲ κάθε Ἑθνικῇ ἐνέργειᾳ.

Πέρασε τὴν ζωὴν του μὲ στερήσεις καὶ λιτότητα καὶ ἐξοικονομοῦσε σὰν ἐργατικὴ μέλισσα τοὺς καρποὺς τῆς ἐργασίας του γιὰ νὰ κάμῃ ἕνα Σχολεῖο στὴν Ἠπειρο. Καὶ τὸ Σχολεῖο ἔγινε. Δὲν ἐπρόλαβε νὰ τὸ κάμῃ ὅπως ἐπιθυμοῦσε ὁ ἴδιος, τὸ ἔκαμαν οἱ φίλοι του, φίλοι ἀντάξιοι ἐκείνου, στοὺς ὁποίους ἤρξατο τὴν ἐντολήν του καὶ τὴν περιουσίαν του. Ἀμερικανοὶ οἱ ἄλλοι καὶ ἕνας Ἑλλήν, ὁ κ. Παρμενίδης. Αὐτὸς ἀνέλαβε νὰ δώσῃ σάρκα καὶ ὀστά στὸ ὄνειρον τοῦ Ἀναγνωστοπούλου.

Τὸ τί ἐτράφηξε τώρα αὐτὸς ὁ κύριος Παρμενίδης γιὰ νὰ κα-

τορθώσῃ ὅτι κατῴρθωσε, μόνον αὐτὸς κ' ἔνας Θεὸς τὸ ξέρε. Ὁ προσδότης, βρέθηκαν καὶ ὑπουργοὶ καὶ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι προπάντων τοῦ Ἰπουργείου Γεωργίας πρόθυμοι γιὰ τὸν δοθησὺν σ' αὐτὸ τὸ δύσκολον ἔργον, καὶ τὸ Σχολεῖο ἔγινε. Καὶ δὲν εἶναι μικρὸ αὐτὸ ποὺ ἔγινε.

Μιὰ ἀγρία χέρσος ἐκτασις 600 στρεμμάτων ἔγινε σὲ πέντε χρόνια ἕνα πρώτης τάξεως κτήμα μὲ δρόμους, μὲ φυτεῖς χιλιάδων δένδρων καρποφόρων καὶ καλλωπιστικῶν, μὲ ἀνθῶνας, κήπους, ὕδραγωγέα. Καὶ μέσα σ' αὐτὸ τὸ κτήμα, τὰ κτίρια τοῦ Σχολεῖου. Καὶ τί κτίρια : Τὸ οἰκοτροφεῖο, ἕνας κολοσσὸς γιὰ νὰ ζοῦν ἄνετα 60 μαθηταί· ἐκεῖ μέσα διδασκλήρια, κοιτῶνες, γραφεῖα, αἰθουσῶν ἐργαστηρίων, νοσοκομεῖον, ἐσπιατόριον, λουτρό (παράξενον ἴσως πρᾶγμα οἱ μαθηταὶ νὰ κάνουν κάθε μέρα τὸ λουτρό τους). Λίγο μακρότερα ἄλλο κτίριον γιὰ κατοικίαν τοῦ Διευθυντοῦ. Σ' ἕνα χωριστὸ τετράγωνον τὰ κτίρια ἐκμεταλλείσεως. Σταῖλοι, τυροκομεῖο, ἐργαστήρια, ἀποθήκες, ὑπόστεγα. Καὶ ἡ κτηνοτροφία τοῦ Σχολεῖου : Ὅτι καλλίτερον γιὰ τὸν τόπον καὶ γιὰ τὸ Σχολεῖο ἀπὸ ράτσες πολερικών, χοίρων, ἀγελάδων κλπ. Ἐργαλεῖα γιὰ τὴν καλλιέργειαν καὶ μηχανεὶς διάφορες, τὰ καλλίτερα πάντοτε, ὄχι ὁμοῦς μηχανοκίνητα. Τέτοια δὲν χρειάζεται ὁ Ἑλλήν μικροκτηματῖας.

Καὶ ποῖα εἶνε ἡ ζωὴ τῶν μαθητῶν στὸ Σχολεῖο : Οἱ μαθηταὶ ὅπως εἶπαμε, εἶναι παιδιὰ ἀγροτῶν. Γιὰ νὰ εἰσέλθωσιν δὲ στὸ Σχολεῖο πρέπει νὰ εἶναι ἡλικίας 14—16 ἐτῶν καὶ νὰ ἔχουν τελειώσει τολάχιστον τὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο. Τίποτε ἄλλο. Ὅσα περισσότερα γράμματα τοῦ χρειάζονται θὰ τὰ μάθῃ τὸ παιδί σὲ τοῦτο τὸ Σχολεῖο. Ἑλληνικὰ, μαθηματικά, ἱστορία, γεωγραφία, ἔχνογραφία κλπ. Ἐχει ὁμοῦς νὰ μάθῃ καὶ τὰ γεωργικὰ μαθήματα. Τὸ κυριώτερον δηλαδή. Θὰ μάθῃ καὶ μουσικὴ. Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ μαθαίνει πραγματικῶς, γιὰ τὸ Σχολεῖο ἔχει ὅλα τὰ μέσα νὰ τοῦ τὰ διδάξῃ. Δύομιση ὥρες τὴν ἡμέραν ἔχει μαθήματα, δύο ὥρες μελέτη καὶ 4 1/2 ἔργασία. Σ' αὐτὴς τῆς ὥρας εἶναι καὶ ὥρες γυμναστικῆς. Ἐχει καὶ 2 1/2 ὥρες γιὰ νὰ παίξῃ παιγνίδια ποὺ τοῦ μαθαίνει τὸ Σχολεῖο. Ἐργασία ὁμοῦς στὸ Σχολεῖο δὲν σημαίνει νὰ δουλεύῃ γιὰ νὰ βγάλῃ δουλειὰ, ἀλλὰ νὰ περᾶσιν ἀπὸ τὸ χέρι του ὅλες οἱ γεωργικῆς ἐργασίαι, νὰ τῆς καταλάβῃ καὶ νὰ μπορῇ νὰ τῆς κάμῃ τέλει. Θὰ ὀργώσῃ, θὰ σπείρῃ, θὰ κλαδέψῃ, θὰ μπολιάσῃ, θὰ σπείρῃ, θὰ κάμῃ ὅλες τῆς ἐργασίαις τοῦ σταύλου, θὰ κάμῃ βούτυρον, τυρὶ, κρασί, θὰ ἐργασθῇ στὰ μελίσσια, στὸ ξυλουργεῖο, στὸ σιδηρουργεῖο, θὰ κάμῃ κονοβεῖες, θὰ κάμῃ καλάθια, σκοῦπες, θὰ κτίσῃ καὶ τέλος θὰ κάμῃ καὶ ἄτι ἀλλο μὲ τὴν σειράν του. Θὰ γίνῃ καὶ Τραπεζίτης ! Μάλιστα. Σ' αὐτὸ τὸ Σχολεῖο λειτουργεῖ μία Τράπεζα μὲ ὀργανωσὶ μίαν τελείαν Τραπεζίαν. Διευθυνταί, Ταμίαι, Σύμβουλοι ἔσονται μαθηταί. Οἱ ἴδιοι τοὺς ἐκλέγουσι ὅπως ἐκλέγουσιν καὶ τοὺς ἐπιστάτας τῶν κλπ. Τέλειον σύστημα αὐτοδιοικήσεως.

Τὸ Σχολεῖο δίδει στοὺς μαθητὰς παπούτσια καὶ ρούχα ἐργασίας, στολὴν ἐξόδου, εἶδη κοινῶν, τροφὴν, νοσηλείαν κλπ., καὶ ἕνα τεμάχιον γῆς ποτιστικῆς ποὺ τὸ καλλιεργεῖ καθένας γιὰ λαχαρασμὸν του. Οἱ μαθηταὶ πληρώνουν 1000 δραχμὰς τὸ ἔτος καὶ φέρουν μαζί των μερικὰ εἶδη (ἐσώρουχα, βούρτσες κ. λ. π.).

Αὐτὸ εἶναι τὸ Ἀναγνωστοπούλειον Γεωργικὸ Σχολεῖο καὶ αὕτη εἶνε ἡ ἐργασία του. Ἀθόρυβον ἐργάζεται σ' αὕτη τὴν ἄκρην τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος γιὰ νὰ δώσῃ πολὺτιμα μέλη στὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν κοινωνίαν. Καὶ ἡ ἐργασία του εἶνε φωνὴ πρὸς ὅσους ἐνδιαφέρονται γιὰ τὸ μέλλον αὐτοῦ τοῦ τόπου. Θέλετε κοινωνίαν ὕμνη καὶ εὐημεροῦσαν ; Θέλετε κρατικὴν ὑπόστασιν ; Πρὸς τὴν γεωργικὴν τάξιν στρέψατε τὴν προσοχὴν σας. Μορφώσατε τὴν γεωργικὴν νεολαίαν σὲ Σχολεῖα ἀγροτικὰ (ἀγροτικὰ δὲν σημαίνει μέσα σὲ πόλεις) δώσατε τῆς μόρφωσιν θετικὴν, χρήσιμον, χορηγήσατε τοὺς κάθε μέσον καὶ εὐκολίαν γιὰ νὰ ἐργασθῶν καὶ ζήσουν στὰ χωριά των. Κράτη τῶν ὁποίων τὸ ἥμισυ τοῦ πληθυσμοῦ συνεκεντρώθη στὰς πόλεις, τὰ δὲ σχολεῖα ἔγιναν φωτῖα παραγωγῆς ὑπαλλήλων καὶ θεσιστῶν, αὐτὰ τὰ Κράτη τὰ περιμένει ἡ οικονομικὴ καὶ ἡ μοιραία συνείδησις ταύτης, ἡ πολιτικὴ ὑποδουλῶσις. Καὶ ἐφθάσαμεν ἤδη εἰς τὸ δεύτερον.

ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΦΥΤΩΝ

Α.

Η ΜΥΓΑ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ

Κατά την τελευταία είν Πύλον περιοδεύει μου πολλοί κη-
πουροί μου παρεπονέθησαν ότι ή Μ.γα αυτή τους επιφέρει με-

γάλας καταστροφάς είν
τά εσπεριδοειδή (πορ-
τοκάλια, λεμόνια, μαν-
ταρίνια), και ότι εκεί
που περιμένουν μίαν
καλήν συγκομιδήν βλέ-
πουν τα πορτοκάλιά
των ιδίως, να σκουλι-
κιάζουν, και να πέ-
φουν στρώμα κατά
γής.

Η Μύγα αυτή άσφα-
λώς δεν θά εδρίσκειται
μόνον είν την Πύλον,
θά ήνε και είν τας Κα-
λάμας, και είν την
Κρήτην, και είν όλα
τά μέρη της Ελλάδος,
ιδίως είν εκείνα τα δ-
ποτα έχουν γλυκύ κλι-
μα, δηλ : ελίγον ψυ-
χρόν κατά τον χει-
μώνα.

Τοιαυτα κλίματα
προτιμά το έντομον
τουτο, εγκαθίσταται ως
απόλυτος κυρίαρχος,
διότι είν τοιαυτα κλι-
ματα εδρίσκει φρούτα
καθ' όλον το έτος, και
δρά συνεχώς επιφέρων
ανάλογως της εποχής
καταστροφάς όχι μό-
νον είν τα εσπεριδοει-
δή, αλλά και είν τα
άλλα φρούτα, ρόδια,
δερύνκοκα, άπιδία, συ-
κα, μπανάνες, ροδάκι-
να, δαμάσκινα κ.τ.λ.

Είνε λοιπόν ένας έ-
χθρς επικίνδυνος και
δυσκολοκατάστρεπτος
ακριβώς διότι δεν έχει
έκλεκτικότητα, και όλα
τά φρούτα είνε καλά
γι' αυτόν.

Η Μύγα των έσπε-
ριδοειδών (Geratitis
capitata) έχει το μέ-
γεθος της κοινής μύ-
γας των σπιτιών (5 χι-
λιοστών). Η κεφαλή

της είνε κιτρινή, και έχει 2 μάτια χρώματος καστανού θαθείς.
Ο θώραξ της είνε μαύρος με άσπρας γραμμάς και στίγματα. Το
υπόλοιπον μέρος του σώματός της είνε κιτρινον με δύο γραμμάς
στακτικής. Τα πτερά της όταν κάθεται είνε απλωμένα ανοικτά
και άφίνουν να φαίνεται ολόκληρον το σώμα, είνε διαφανή και
έχουν στίγματα κιτρινα (Βλ. εικόνα 1 άρ. 4 α 8).

Το θήλυ έχει είν το όπισθιον μέρος του σώματός του ένα
άγγυλι μυτερόν, είδος τρυπανιού, με το όποτον τρυπά την

φλούδα των φρούτων, κάμνει ένα κοίλωμα και έναποθέτει τα
αυγά του μαζεμένα μέσα εκεί ώσάν σε μία σακκούλα (Βλ. εί-
κόνα 1 άρ. 7). Τ' αυγά της είνε μακρουλά μήκους (περίπου
ένος χιλιοστού.

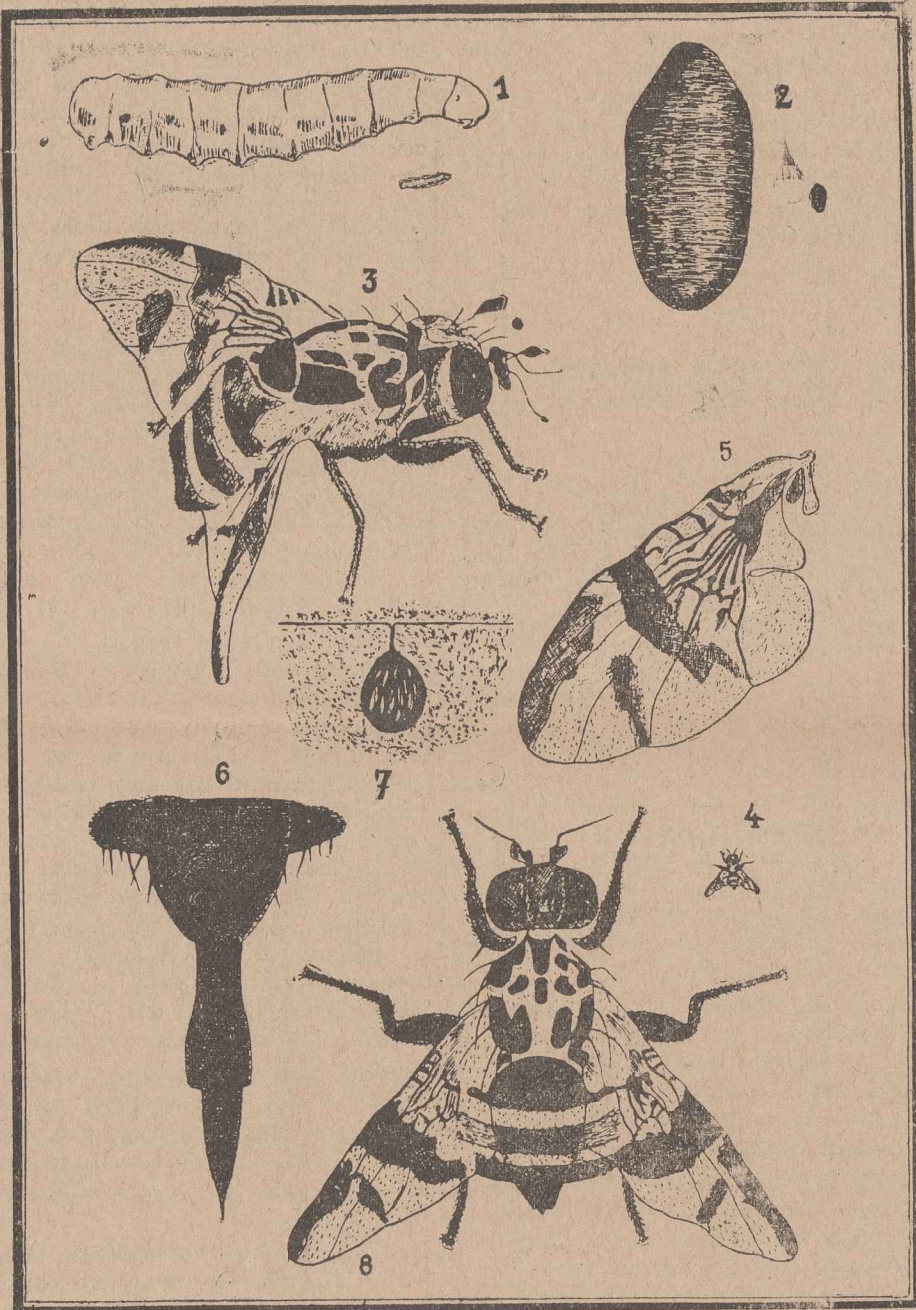
Μερικάς ημέρας μετά την ώστοκίαν, ταχύτερον όταν ή θερ-
μοκρασία είνε υψηλή, βγαίνουν από τ' αυγά τα σκουλικάκια
άσπρα και χωρίς πόδια, τα όποια έντός 15 ήμερών έχουν ήδη
μήκος ένός περίπου εκατοστού (Βλ. εικόνα 1 άρ. 1).

Κάθε φρούτο έχει
ούτω από 6 - 8 άπ' αυ-
τά τα σκουλικάκια, τα
όποια κατατρώνουν το
έσωτερικόν του καρ-
πού ανοίγοντα διαφό-
ρους στοάς.

Τά ούτω προσβλη-
θέντα φρούτα παρου-
σιάζουν είν την έπι-
φάνειάν των και είν
το σημείον το όποτον
προσεβλήθησαν υπό
του έντόμου κηλίδας
βαθουλωτάς κυκλικάς
βαθυτέρου χρώματος
κατόπιν ο καρπός μαυ-
ρίζει έν μέρος και πί-
πτει συνήθως πρό της
ώριμάνσεως.

Αί κάμποι, έτ ν λά-
βουν την τελείαν ανά-
πτυξίν των, έγκα-
λείπουν τον καρπόν
έντός του όποίου έξη-
σαν μέχρι της εποχής
εκαίνης, ανεξαρτήτως
έάν ούτος έχει πέσει ή
όχι, συνήθεστον δέ
μετά την πτώσιν του,
διά να μεταμορφωθών
είν νύμφας, έντός του
εδάφους και είν μικρόν
δάθος από την έπι-
φάνειαν. Είν το στάδιον
τουτο παραμένουν περί
τάς 15 - 20 ήμέρας και
κατόπιν εξέρχονται τα
τέλεια έντομα, ήτοι νέα
γενεά και νέαι καταστ-
ροφαί. Από της ώστο-
κίας μέχρι της έμφα-
νίσεως του τελείου έν-
τόμου μόλις χρειάζεται
ένας μήν, κατά μέσον
δρον ιδίως είν τα θερμά
κλίματα, όπως είνε τα
ιδικά μας. Κατά μέσον
δρον 3 εβδομάδας κα-
τά Ιούλιον, Αύγουστον,
Ι μήνα κατά 8)ρίον,
και 5-6 εβδομάδας τον
χειμώνα.

Αί γενεαί κατ' αυτόν τον τρόπον ακολουθών ή μία την άλ-
λην και αί καταστροφαι δεν ταματούν καθόλου.
Τά τέλεια έντομα θήλυ, μόλις γεννηθών τρέφονται από γλυ-
κούς χυμούς, ιδίως, έν ελλείψει δέ τούτων με οίασδήποτε άζω-
τούχους ουσίας, ή και μόνον με νερό.
Η υπό των άρρένων γονιμοποιήσιν γίνεται μίαν εβδομάδα
συνήθως μετά την έμφάνισιν των τελείων έντόμων, διαρκεί περί
τάς 3-4 ώρας, εϋθός δέ κατόπιν άρχίζει ή ώστοκία. Προς τουτο

Η ΜΥΓΑ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ

Geratitis Capitata (Wiedmann)

1. Σκόληξ
2. Νύμφη
3. Τέλειον έντομον άρρεν
- 4 α 8. Τέλειον έντομ ν θήλυ

5. Πτερίξ
6. Τρυπανόν
7. Κοίλωμα έντός του φρούτου πε-
ριέχον τ' αυγά του έντόμου

το έντομον επισκέπτεται τους διαφόρους καρπούς και εκλέγει
έπ' αυτόν μέρη τα όποια να παρουσιάζουν όσον το δυνατόν ολι-
γωτέραν αντίστασιν, δια να δυνηθή να τα τρυπήση εύκόλως με
το τρυπάνόν του. Συνήθως εδρίσκει πληγές καμωμένας από
άλλον έντομον, ή από οίανδήποτε άλλην αίτίαν. Άπαξ κατορ-
θώση να εισαγάγη έντός του καρπού το τρυπάνον παραμένει επί
τινα λεπτά είν την θέσιν αυτήν, έναποθέτει από 2 - 6 αυγά, και
κατόπιν άπέρχεται, άφου πρώτον άπορροφήσιν και τον εξερχόμε-
νον από την ούτω δημιουργηθείσαν πληγήν χυμόν.

Η Μύγα εξακολουθεί κατ' αυτόν τον τρόπον το καταστρε-
πτικόν έργον της, επισκεπτομένη και άλλους καρπούς και ένα-
ποθέτουσα είν αυτούς τα ώα της.

Ο πολλαπλασιασμός του έντόμου τουτο όταν αί κλιματολογι-
και συνθήκαι το εύνοούν, είνε ταχύτατος, καθ' ότι έκαστον θήλυ
δύναται να γεννήσιν έντός μερικών ήμερών περί τα 300 αυγά.

Εάν υποθέσωμεν ότι όλα αυτά τα αυγά θά άναπτυχθών
κανονικώς, έντός 4 μόνον μηνών λόγω της ταχύτητος του βιο-
λογικου κύκλου, 1 μήν, και της πρός γένεσιν ικανότητος του
έντόμου, 300 αυγά, θά έχωμεν τον τεράστιον αριθμόν (8.
100.000.000). Εϋτυχώς όμως είν την φύσιν τα πράγματα
δεν πηγαίνουν μαθηματικώς όπως τα υπολογίζομεν είν το χαρτί.

Διότι πολλά αυγά καταστρέφονται, έπίσης πολλά έντομα
τρώγονται από πουλιά, άλλα έντομα ψοφούν από ασθeneίας, και
έτσι έπέρχεται κάποιος μετριασμός είν το κακόν. Άλλά δεν
πρέπει να αναμένωμεν μόνον από την φύσιν να μάς σώσιν. Πρέ-
πει και ήμεεις κατ' να κάμωμεν δια να υποδοχηθώμεν τας
ένεργείας της.

Αυτά που γράφομεν δια την μύγαν των έσπεριδοειδών είνε
έτι αληθέστερα δια τον δάκον της ελγας, το όποιον είνε παρό-
μοιον έντομον.

ΜΕΣΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΕΩΣ

1ον) Φυσικοί έχθροί.

Όπως και δι' όλα τα άλλα έντομα, ούτω και δια την μύγαν
των έσπεριδοειδών, τα πουλιά είνε οι καλύτεροι σύμμαχοι των
γεωργών, τα χελιδόνια, τα σπουργίτια, τα ψαρόνια, οι σitta-
ρες, και όλα έν γένει τα πουλάκια κάμνουν αληθινάς έκκα-
τόμβας όλων των βλαβερών έντόμων, και άν κάποτε τοιμπίσουν
και κανένα φρούτον, είνε απόλυτον δικαίωμά των: μάς έχουν
σώσει τόσον πολλά άλλα φρούτα από την καταστροφήν και δεν
πρέπει να μεμφιοιρώμεν. Γεωργοί προστατεύετε τα πουλάκια,
σώζετέ τα όταν τα βλέπετε είν κίνδυνον, ιδίως μάθετε τα παι-
διά σας να τ' αγαπούν και να τα προστατεύουν, και όχι να θεω-
ρουν διασκεδάσιν, το να τα σκοτώνουν και να καταστρέφουν τας
φωλεάς των. Κάθε πουλάκι που σκοτώνετε σώζετε χιλιάδας
βλαβερών έντ μων των έσοδειών σας, υποβοηθείτε δέ ούτω την
ανάπτυξιν των σπουδαιότερων έχθρων σας.

Θέλετε να πεισθήτε ότι ή συνηγορία μας υπέρ των πουλιών,
δεν είνε αποτέλεσμα θεωριών άλλ' αυτής της πραγματικότητος:

Εάν σκοτώσιν ένα πουλάκι και ανοίξιν την κοιλία του
άμέσως θά εύρητε ασφαλώς άπειρίαν έντόμων, τα όποια έν
έμεναν ελεύθερα θά σας κατέστρεφαν εκατοντάδας καρπών.
Αναλογισθήτε λοιπόν τί κοστίζει είν την γεωργίαν ο θάνατος
ένός τοιούτου άθώου και άμίσθου δοηθοϋ.

2ον) Παράσιτα.

Εκτός των πουλιών ή μύγα έχει και διάφορα άλλα
έντομα τα όποια την καταδιώκουν, μεταξύ αυτών συγκαταλέγε-
ται και έν υμενόπτερον παράσιτον (Syntomosphyum indi-
cum) του όποίου ο έγκλιματισμός και είν την Ελλάδα θά ήδύ-
νατο έάν όχι να εκμηδενίσιν τελείως τας υπό της μύγας των
έσπεριδοειδών γενομένας καταστροφάς, τολάχιστον να τας με-
τριάσιν, μη άφίνουν την μύγαν ν' άναπτυχθή ύπερμέτρως.

Το παράσιτον τουτο της μύγας των έσπεριδοειδών άνεκαλύ-
φθη υπό τοι διασήμου Ιταλου έντομολόγου Σιλδέστρι, όστις το
εισήγαγε και το έγκλιμάτισε είν τας νήσους Χαοιά της Ώκεα-
νίας, όπου ή μύγα έκαμνε θραύσιν είν τα έσπεριδοειδή. Έκτοτε
φαίνεται ότι το ευεργετικόν τουτο παράσιτον κατώρθωσε να με-
τριάσιν τον πολλαπλασιασμόν της μύγας είν τοιούτον βαθμόν,

ώστε αί ζημίαι τας όποιās κάμνει είν τας νήσους ταύτας να είνε
πλέον άσήμεναι.

3ον) Μέσα μηχανικά.

Η συλλογή των προσβεβλημένων φρούτων και ή κατα-
στροφή των είνε έν από τα μέσα καταπολεμήσεως, το όποτον
οϋδέποτε πρέπει να παραλείπεται, καθ' ότι, καταστρέφοντες τους
καρπούς πριν εισέτι εξέλθουν οι σκώληκες δια να μεταμορφω-
θών είν νύμφας, καταστρέφομεν όλην την νέαν γενεάν.

Επειδή δέ ως εξηγήσαμεν άνωτέρω αί πλείστα των καμ-
πών έχουν κατέλθει είν την γήν πρό της πτώσεως του καρπού,
ή έπιμελημένη εργασία απαιτεί την συλλογήν επί των δένδρων
άπάντων των προσβληθέντων υπό του έντόμου καρπών, όστινες
αναγνωρίζονται εύκόλως εκ των κηλίδων τας όποιās φέρουν.

Εί ούτω συλλεγέντες καρποί δέον να καταστρέφονται άμέ-
σως συνθιδόμενοι και ριπτόμενοι έντός λάκκου πλήρους εκ γα-
λακτώματος άσδέστου,

4ον) Μέσα χημικά.

Βασίζόμενοι επί της συνηθείας του έντόμου, το όποτον ως
είπομεν πρό της ώστοκίας έχει την συνηθειαν να επισκέπτεται
τους καρπούς, δυνάμεθα να χρησιμοποιήσωμεν ως παγίδα αυτούς
τούτους τους καρπούς, τους όποιους αλοίφομεν δια κολλώδους οϋ-
σίας «εξόν» όπως τον χρησιμοποιούν και κάμνουν τας εξόδους
δια να πιάνουν τα πουλιά.

Δι' αυτού του είδους αλοίφομεν είν έκαστον δένδρον 2—3 καρ-
πούς. Επισκεπτόμενοι αί μύγες τους καρπούς τούτους κολλούν.
Μάλιστα προς αποτελεσματικώτεραν καταστροφήν του έντόμου
δύναται να προστεθή είν τον εξόν ολίγον άρσενικόν νάτριον, το
όποτον είνε διαλυτόν και ολίγος χυμός από πορτοκάλι, ή κάλ-
λιον από κίτρον, του όποίου ή όσμη προσελκύει τα έντομα.

Κολλώδης ουσία δύναται έπίσης να κατασκευασθή δια της
διαλύσεως στερεάς ρητίνης «κολοφωνίου» έντός οινόπνεύματος
και ρετινι λάδου. Η συνταγή αυτή έχρησιμοποιήθη έν Άλγερία
και έδωσε φαίνεται καλά αποτελέσματα.

Δια τον τόπον μας όμως φρονώ ότι κάλλιον είνε να χρησι-
μοποιηται δια τον σκοπόν τουτον ο «εξόν» του όποίου την χρη-
σιν και παρασκευήν γνωρίζουν άπαντες σχεδόν οι γεωργοί. Μά-
λιστα δι' οικονομίαν τ. μέλι δύναται να αντικατασταθί δια με-
λάσσης, ήτις κοστίζει πολύ εύθιυνότερα, ή δια σταφιδίνης.

ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΗ ΔΟΛΩΜΑΤΑ

Είν την Αυστραλίαν, ένθα το έντομον έπέφερε μεγάλας κα-
ταστροφάς, έγινοντο ειδικοί Σύνισμοι προς καταπολέμησιν του-
του, εύρον δέ ως μέσον καταπολεμήσεως άποτελεσ ατικώτερον
πάντων το εξής :

1ον) Δοχεία

Έντός δοχε υ λευκοσιδήρου (τενεκαδένιου) χρωματισμένου λευ-
κού, άσθάρου, το όποτον κρεμνών είν έν από τα κλαδιά του
δένδρου, πάντως υπό σκιάν, τοποθετούν δηλητηριώδες δόλωμα,
παρασκευαζόμενον κατά τον ακόλουθον τρόπον :

Πίτυρον ψιδόν	2	Χιλγρ.
Μελάσσα	0,120	γραμμάρια
Άρσενικικόν μόλυδον	0,150	»
Βόρακα είν σκόνην	0,200	»
Γάλακ	20	χιλιόγραμ.

Ο άρσενικικός μόλυδος προστίθεται είν το τέλος, άφου γίνη
ή ανάμειξι των διαφόρων άλλων υλικών.

Η προσθήκη του βόρακος είνε απαραίτητος προς παρεμπό-
δισιν ζυμώσεως ιδίως κατά το θέρος. Από το δηλητηριώδες
αυτό δόλωμα είν έκαστον δοχείον, το όποι ν κρεμνώνμεν είν το
δένδρον, βάζομεν, 200 περίπου γραμμάρια.

Δι' οικονομίαν δυνάμεθα κάθε 3 ή 4 δένδρα να κρεμνώνμεν
άνά έν δοχείον.

Τά καλύτερα αποτελέσματα δια της μεθόδου ταύτης έπιτυγ-
χάνονται από Απριλίου μέχρι 8)ρίου

Όταν ιδώμεν ότι το έντός των δοχείων το ούτω παρασκευα-
σθέν δόλωμα έχασε την υγρασίαν του, λόγω εξατμίσεως του

ΰδατος, προσθέτομεν ελάχισον ΰδωρ, καθ' ὅτι τὸ δόλωμα πρέπει νὰ διατηρηται πάντοτε ὑγρὸν.

2ον) Δεμάτια φρυγάνων

Καὶ κλαδιά ψεκασμένα μὲ μελάσσαν καὶ ἀρσενικικὸν μόλυβδον καὶ κρεμασμένα ὀριζοντίως εἰς ἕκαστον δένδρον ἐσωτερικῶς διὰ νὰ μὴ στεγνώνῃ γρήγορα τὸ ὑγρὸν, φρονῶ, ὅτι θὰ δώσουν ἄριστα ἀποτελέσματα, ὅπως τὸ τοιοῦτον γίνεται διὰ τὸν δάκνον, καὶ θὰ κοστίζουν καὶ εὐθυνώτερα, ἀπὸ τὴν ὥς ἄνω ἐκτεθεῖσαν Αὐστραλιανὴν μέθοδον. Πάντως ὅμως τὰ οὕτω δηλητηριασμένα κλαδιά ἢ δεμάτια φρυγάνων, πρέπει νὰ προφυλάττωνται ἀπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου διὰ νὰ μὴ ξηραίνεται τὸ ὑγρὸν, καὶ ἀπὸ τὴν βροχὴν διὰ νὰ μὴ ξεπλένωνται, δι' ἑνὸς τεμαχίου λευκοσιδήρου (τεμαχίον ἀπὸ τενεκὲν πετρελαίου) ἐν εἵδει στέγης, ἢ νὰ κρεμῶνται εἰς μέρος δένδρου ὅπου τὸ φύλλωμα εἶνε ἀρκετὰ πυκνὸν καὶ ἱκανὸν ὥς ἐκ τούτου νὰ προφυλάξῃ τὰ δεμάτια.

Τὰ δεμάτια ταῦτα δεόν νὰ διαδρέχωνται κάθε 20—25 ἡμέρας διὰ δηλητηριώδους ὑγροῦ, εἰς τὸ ὅποιον καλὸν εἶνε νὰ προστίθεται πάντοτε εὐλύγιος χυμὸς ἡτρού, λεμονιοῦ ἢ πορτοκαλιοῦ διὰ νὰ προσελκύῃ τὰ ἔντομα.

ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑΙ ΠΡΟΦΥΛΑΞΕΙΣ

Εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν ὥς ἄνω δηλητηριωδῶν δολωμάτων, δεόν νὰ δίδεται πάντοτε μεγάλη προσοχὴ ὑπὸ τῶν παρασκευαζόντων ταῦτα, καὶ ἐφαρμοζόντων τὰς διαφόρους παγίδας. Οὗτοι ὀφείλουσι νὰ πλύνωσι ἐπιμελῶς τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας, ἀποφεύγων δὲ ἐνὰ διασκορπίζονται τὸ ὑγρὸν εἴτε καθ' ὁδὸν, εἴτε δι' ὑπερπληρώσεως τῶν δοχείων.

Ἡ ἐντατικὴ καταπολέμησις τοῦ δάκνου τῆς ἐλαίας ἀσφαλῶς θὰ ἐπιφέρει καὶ μερικὴν τοῦλάχιστον καταστροφὴν τῆς μύγας τῶν ἐσπεριδοειδῶν, καθ' ὅτι ἀμφοτέρω τὰ ἔντομα προσελκύονται ὑπὸ τῶν γλυκῶν οὐσιῶν, καὶ κατὰ συνέπειαν οἱ ψεκασμοὶ καὶ αἱ παγίδες πρὸς καταπολέμησιν τοῦ δάκνου θὰ χρησιμεύουν ταυτοχρόνως καὶ διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς μύγας τῶν ἐσπεριδοειδῶν.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Ἡ Μύγα τῶν ἐσπεριδοειδῶν εἶνε εἰς ἕκ τῶν πλέον ἐπικινδύνων ἐχθρῶν τῆς γεωργίας, λόγῳ τῆς καταστροφῆς, ἣν κἀμνεῖ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ φρούτα καὶ τοῦ ταχέως πολλαπλασιασμοῦ τοῦ ἐντόμου καθ' ὅλον σχεδὸν τὸ ἔτος.

ΜΕΣΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΕΩΣ

1ον) Προστασία τῶν πτηνῶν.
2ον) Ἐγκλιματισμὸς παρασίτων προσβαλλόντων τὸ ἔντομον καὶ ἰδίως τοῦ Ὑμενοπτέρου (Syntomosphyrum indicum Silv.).

3ον) Τὸ ἀποτελεσματικώτερον μέσον καταπολέμησης: Συλλογὴ καὶ καταστροφὴ διὰ γαλακτώματος ἀσβέστου ἀπάντων τῶν προσβληθέντων καρπῶν, πάντως πρὸ τῆς νυμφώσεως τοῦ ἐντόμου.

4ον) Παγίδες διὰ κολλωδῶν οὐσιῶν.

5ον) Δηλητηριώδη δολώματα.

Θ. ΛΥΚΙΑΡΔΟΠΟΥΛΟΣ
Μηχανικὸς-Γεωπόνος

Β. Η ΑΚΡΙΣ

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἡ ἀκρίς ἐπέφερε πολλὰς ζημίας σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας μας, ἰδίως ὅμως ἡ παρουσία τοῦ ἐντόμου τούτου ὑπῆρξε λίαν ἐπιζήμιος εἰς τὴν Πελοπόννησον, διότι εἰς τινὰς περιφερείας ἡ καταστροφὴ πολλῶν πολυτίμων προϊόντων ἦτο τελεία.

Οὐδέποτε ἐδημοσιεύθησαν ἀκριβεῖς κἀπως στατιστικαὶ διὰ νὰ εἰμεθα εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσωμεν τὸ μέγεθος αὐτῶν εἰς δραχμὰς, ἀλλὰ πάντως αἱ ζημίαι αἱ προσελθούσαι ἀπὸ τὴν ἀκρίδα ἦσαν σπουδαῖαι.

Καὶ φέτος φαίνεται ὅτι θὰ ἀναπτυχθῇ ἐπικινδύνως ἡ ἀκρίς.

Σχετικῶς πρὸς τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον ἐκ Κορινθίας μᾶς γράφουσι τὰ ἑξῆς:

«Υψώσατε φωνήν, κ. Διευθυντά, παρὰ τοῖς ἀρμοδίοις ἵνα ληφθῇ οἰκτικὸν μέτρον διὰ τὴν ἀκρίδα ὅπου μας κατέστρεψε κυριολεκτικῶς τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐλθοῦσα πτερωτὴ ἀπὸ ἄλλας περιφερείας, ἡ ὁποία δυστυχῶς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ καταπολεμηθῇ καὶ τὸ χειρότερον ὅλων αὐτῶν ὅτι ἀπέθανε ἐδῶ καὶ κατὰ συνέπειαν ἀφῆσε καὶ τὰ σπέρματα.

Ἀνέγνωσα εἰς τὸ ἔγκριστον ὑμῶν περιοδικὸν τὰ μέτρα τῆς καταπολέμησης τῆς ἀκρίδος ἀλλὰ πρέπει ὅλοι αἱ κοινότητες νὰ συντρέξουν (καὶ οἱ δυνάμενοι νὰ σύρουν τοὺς πόδας των) εἰς τὴν καταπολέμησιν τῆς, θέλω δὲ νὰ εἶπω ὅτι ἡ πολιτεία πρέπει νὰ λάβῃ δραστήρια μέτρα δι' ἑνὸς βαρυτάτου προστίμου εἰς κἀθε δυστροποῦντα».

Ἡ καταδίωξις καὶ καταστροφὴ τῆς ἀκρίδος δὲν εἶνε πολὺ δύσκολος, ὥς καταφαίνεται ἀπὸ ὅσα ἐδημοσίευσεν ἄλλοτε ὁ Ἀγροτικὸς Ταχυδρόμος. (Βλέπε σχετικὸν ἄρθρον τοῦ κ. Λυκιαρδοπούλου εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 172 τεῦχος τοῦ Ἀγροτικοῦ Ταχυδρόμου τοῦ μηνὸς Αὐγούστου 1926).

Αἱ πρὸς καταστροφὴν τῆς ἀκρίδος καὶ πρόληψιν τῶν ἐκ ταύτης ζημιῶν προσπάθειαι δὲν εἶναι σπουδαῖαι, ἰδίως ἐνσυγκρίσει πρὸς τὸ μέγεθος τῶν ζημιῶν τὰς ὁποίας ἐπιφέρει τὸ ἔντομον τοῦτο.

Ἡ μεγάλη δυσκολία τῆς καταδίωξεως τῆς ἀκρίδος ἐγκνέται εἰς τὸ ὅτι αὕτη πρέπει νὰ γείνῃ ὁμαδικῶς καὶ συγχρόνως ἀπὸ ὅλους τοὺς περιοίκους τῶν σημείων εἰς τὰ ὁποία ἀναφαίνεται τὸ καταστρεπτικὸν ἔντομον.

Φυσικὰ ἢ τοιαύτη σύγχρονος καὶ ὁμαδικῆς καταδίωξις πρέπει νὰ γείνῃ ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐνέργειαν καὶ ἐπίβλεψιν τῆς Κρατικῆς Γεωργικῆς Ὑπηρεσίας.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ Κρατικὴ αὕτη ὑπηρεσία, διὰ λόγους τοὺς ὁποίους δὲν δυνάμεθα ἐνταῦθα νὰ ἐξετάσωμεν, εἶναι δυσκίνητος καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων κατεδείχθη ἀνίκανος ἐγκαίρως νὰ ἐνεργήσῃ μίαν τοιαύτην σοβαρὰν ἐργασίαν, ὁποία εἶνε ἡ καταδίωξις τῆς ἀκρίδος, ἀπαραίτητον θεωροῦμεν τὴν καταδίωξιν τῆς ἀκρίδος νὰ ἀναλάβωσιν οἱ κατὰ τόπους γεωργικοὶ συνεταιρισμοὶ ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῶν ἑνώσεων των.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι αἱ τοιαῦται ὁμαδικαὶ ἐργασίαι κοινῆς ὠφελείας ὅλων τῶν γεωργῶν ὁκοκλήρων περιφερειῶν ἀποτελοῦσιν ἀντικείμενον τῆς μερίμνης τῶν ἑνώσεων τῶν Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν.

Α. Θ. Μ.

ΤΟ ΕΛΑΙΟΔΕΝΔΡΟΝ

Χωρὶς καμμίαν ἀμφιβολίαν τὸ ἐλαϊόδενδρον εἶναι—ὀρθότερον ἔπρεπε νὰ εἶναι—μία ἀπὸ τὰς σπουδαιότερας πλουτοπαραγωγικὰς πηγὰς τῆς Πατρίδος μας.

Τὰ σημερινὰ κέρδη, τὰ ὁποία πραγματοποιοῦσιν οἱ Ἕλληνες ἐλαιοκτῆμονες εἶναι πολὺ μικρά· ταῦτα δὲ εἶναι τελείως ἀσήμαντα σχετικῶς πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὁποία ἠδύναντο νὰ εἶναι.

Οἱ ἐλαιοκτῆμονες συνήθως τὰς ἀποτυχίας τῶν ἐσοδείων των ἀποδίδουσιν εἰς τὰς θεομηνίας καὶ τὰς παθήσεις ἀπὸ τὰς ὁποίας προσβάλλεται τὸ ἐλαϊόδενδρον.

Ἡ τοιαύτη ἀντίληψις οὐσιαστικῶς εἶναι ἐσφαλμένη. Τὸ ἐλαϊόδενδρον δὲν ἀποδίδει, ὅτι ἠδύναντο νὰ ἀποδώσῃ, κυρίως διότι ὁ ἐλαιοκτῆμων δὲν περιποιεῖται πρεπόντως τὸ πολυτίμον τοῦτο δένδρον καὶ πρὸ πάντων διότι δὲν τὸ διατρέφει ἐπαρκῶς.

Διὰ τὰ σπουδαῖα ταῦτα ζητήματα ὁ διαπρεπὴς ἐπιστήμων κύριος Δ. Καββάδας, Διευθυντὴς τοῦ φυτοπαθολογικοῦ σταθμοῦ τοῦ Ταμείου προστασίας παραγωγῆς τοῦ Πηλίου εἰς ἄρθρον του περὶ τῆς Γεωργικῆς κατὰστάσεως τοῦ Πηλίου, κατὰ τὸ 1926, δημοσίευθὲν εἰς τὰ Θεσσα. Χρονικά (φύλλα τὴν 1 καὶ 4 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ.) γράφει τὰ ἑξῆς:

«Ἄλλ' ὅση κι' ἀνεῖναι ἡ ζημία τὴν ὁποίαν θεοὶ καὶ δαίμονες προσεπάθησαν νὰ φέρωσιν ἐφέτος εἰς τὴν ἐλαιοπαραγωγὴν, εἶναι ἀσήμαντος ἀπέναντι τῆς ζημίας ἣν ὑπέστησαν οἱ ἐλαιοπαραγωγοὶ ἐκ τῆς ἀδιαφορίας ἣν ἔδειξαν πρὸς τὰ ἐλαϊόδενδρά των, διότι ὅλα τὰ ἄνω παράσιτα ἔφεραν μίαν ζημίαν 40—50% ἐπὶ τῆς ἐσοδείας, τῆς χρονίας τὴν ὁποίαν ἀπὸ 8—10 ἑκατομ. ὀκάδας

ΥΑΛΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΛΛ. ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ - 33 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ

Τηλεγρ. Διευθύνσεις - ΟΞΕΑΛ Ἀθῆναις - Τηλεφ. Ν. 6—89

ΑΠΟΘΗΚΑΙ:
ΑΘΗΝΑΙ: Παλαιὸς σταθμὸς Ἰθουαίου
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ: 20 Ὁδὸς Ἀριστείδου 20
καὶ ὁδὸς Ἀγ. Διονυσίου

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ
Εἰς πάσας τὰς πόλεις τῆς
Ἑλλάδος.

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΥΑΛΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΥΑΛΟΠΙΝΑΚΕΣ: Κοινοί, Ἐμπιστεγάσεως καὶ Ἀδιαφανεῖς (MAT)

ΕΙΔΗ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΥΑΛΟΥ:

Φιάλαι γυμναί: Κονιάκ, Οἶνου, Λικέρ, Ζύθου, Ἀερίουχων Ποτῶν, Μεταλλικῶν Ὑδάτων, Φαρμακείου.

Γαλόνια Γυμνά καὶ Πλεκτά.

Δημιζῆσαι Πλεκταί. Παγωνιέρας Πλεκταί.

Βαρελάκια Γυμνά καὶ Πλεκτά.

ΕΙΔΗ ΛΕΥΚΗΣ ΥΑΛΟΥ

Ποτήρια Ὑδατος, Οἶνου, Ζύθου, Λικέρ, Ρακῆς, Οὔζου.—Φιάλαι Τραπέζης, καὶ Νυκτοφιάλαι.—Κανάτια.—Φρουτιέρες καὶ Σαλατιέρες.—Πιατέλλα.—Δισκάκια.—Ἀλατοδοχεῖα.—Γλυκοδοχεῖα.—Μελανοδοχεῖα.—Βεντούζες.—Ἐσκακίονηλα.—Ἀνθοδοχεῖα.—Δάμπαι.—Ἀσμποδοχεῖα.—Λαμπόγυαλα.—Ἀμπαζούρ.

Τιμοκατάλογοι καὶ εἰκονογρ. Δευκώματα ἀποστέλλονται δωρεὰν τῷ αἰτοῦντι

τοῦ προϋπολογίζετο κατὰ τὴν ἀνοίξιν ἡλάττωσαν ἤδη αὐτὴν εἰς 4 1)2-5 ἑκατομ. ὀκάδας μόνον, οὐδεμίαν ὅμως ἐπίδρασιν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ἐσοδείων τῶν ἐπομένων ἔτων, οἷαν ἐπίδρασιν ἔχει ἡ ἀμέλεια τῶν ἐλαιοπαραγωγῶν πρὸς τὰ δένδρα των. Ἄλλως τε καὶ ἡ ἐφετεὶν ἄκαρπία τῶν πλείστων ἐλαιοκτῆματων καὶ ἐλαιοπεριφερειῶν τοῦ Πηλίου ἦτο συνέπεια τῆς ἀδιαφορίας τῶν ἐλαιοκτῆμονων πρὸς τὰ δένδρα των. Ἦτο φυσικὸν μετὰ μίαν ὑπερπαραγωγὴν, ὥς ἡ τοῦ 1924, νὰ ἔχωμεν σημαντικὴν μείωσιν τῆς ἐσοδείας τοῦ 1926, ἐφ' ὅσον ἐλάχιστοι ἐκ τῶν παραγωγῶν ἐφρόντισαν νὰ ἐνισχύσουν τὰς ἐξαντληθείσας, μετὰ τὴν προπαραγωγὴν ὑπερπαραγωγὴν, δυνάμεις τῶν ἐλαϊοδένδρων, ὧν μάλιστα ἡ ὑγεινή των κατάστασις ἐταράχθη καὶ ὑπὸ τοῦ Κυκλοκονίου. Καὶ δι' αὐτὸ τὸ ἔτος 1926 παρουσίασε τὸ διδασκτικώτατον παράδειγμα τῆς παραγωγῆς τῶν ἐλαιοπεριφερειῶν καὶ τῶν ἐλαιοκτῆματων ἐκείνων μόνον τὰ ὁποία ἦσαν περιποιημένα. Καὶ ἐκ τῶν ἐλαιοκτῆματων αὐτῶν ἐκεῖνα μόνον εἶχον ἀρίστην ἐσοδεῖαν εἰς ὅσα ἐφήρμοσαν λίπανσιν κατάλληλον διὰ νὰ περιορισθῇ ἡ διάδοσις τοῦ Κυκλοκονίου.

Τοῦτο ἀπέδειξε τὸ πείραμα τὸ ὅποιον ἀναισθηθῶς μόνον τινὰς τῶν παραγωγῶν ἔκαμαν, λίπαναντες τὰ ἐλαιοκτῆματά των μὲ ἀμερικανικὸν λίπασμα «ἄμμο-φώς» τὸ ὅποιον εἶνε πολὺ πλούσιον εἰς φωσφορικὰ λίπασματα. Τὰ διὰ τοῦ λιπάσματος αὐτοῦ λίπανθέντα ἐλαιοκτῆματα παρήγαγον τὴν αὐτὴν σχεδὸν ποσότητα ἐλαιοκάρπου, ἣν καὶ κατὰ τὸ εὐτυχὲς ἔτος 1924, πράγμα τὸ ὅποιον συνέτεινε εἰς μίαν ὑπερβολικὴν φθίμην τοῦ ἐν λόγω λιπάσματος, κακῶς ἐννοεῖται, διότι μίαν διαρκὴς λίπανσιν δι' ἑνὸς τοιούτου λιπάσματος θὰ ἔχῃ ἀναντρήτως δυσάρεστα ἀποτελέσματα· καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει ἔδωκεν εὐχάριστα ἀποτελέσματα τὰ ἔδωκε, χάρις εἰς τὸ φωσφορικόν του δόξ τοῦ ὁποίου εἶχον ἀνάγκην τὰ ἐλαϊόδενδρα διὰ νὰ θέσουν φραγμὸν, διὰ νὰ ἀνθέξουν εἰς τὴν πρόβδον τοῦ Κυκλοκονίου.

Ἡ χρῆσις ἐνὸς τοιούτου ἀτελοῦς λιπάσματος πρέπει νὰ γίνεταί μόνον κατόπιν δειγμάτων τοῦ Γεωπόνου ἢ τοῦ ἐδαφολόγου. Ἄλλως τε λιμπρὰν ἐσοδεῖαν ἴσῃν καὶ καλλιτέραν τῶν δι' «ἄμμο-φώς» λίπανθέντων ἐλαιοκτῆματων ἔδωκεν καὶ τὰ λίπαν-

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΕΙ ΟΤΙ :

Κατόπιν της Συμβάσεως της 3 Μαρτίου 1926, την οποίαν υπέγραψε μετά της Κυβερνήσεως ήχουμε να δέχεται συμφώνως προς το άρθρον 4 της συμβάσεως καταθέσεις υπό τους ακόλουθους όρους :

Αον). Αί καταθέσεις γίνονται απ' ευθείας και μόνον εις τὸ ἐν Ἀθήναις Κατάστημα τῆς Ἑταιρίας καὶ δι' ἐπιταγῶν Τραπεζιτικῶν ἢ Ταχυδρομικῶν.

ΟΡΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

ἰσχύοντες μέχρι νεωτέρας τροποποιήσεως ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τῆς Ἑταιρίας.

ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ			ΕΙΣ ΞΕΝΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑ		
διὰ 3 μηνῶν	8	ο)ο	διὰ 3 μηνῶν	7	ο)ο
» 6 »	8 1)2 ο)ο		» 6 »	7 1)2 ο)ο	
» 1 ἔτος καὶ πλέον	9	ο)ο	» 1 ἔτος καὶ πλέον	8	ο)ο

Μετά καταθέσιν ἔτους, οἱ τόκοι, ὅταν δὲν ἀποσύρῳνται θεωροῦνται αὐτοδικαίως ἀνατοκίζόμενοι ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὁρους, ὅφ' οὓς τὸ κεφάλαιον ἐκ τοῦ ὁποίου προέρχονται.

Βον). Ὁ καταθέσας δι' ἐξάμηνον ἢ δι' ἔτος δικαιούται μετὰ προηγουμένην ἔγγραφον προ-
ειδοποίησιν τριῶν μηνῶν νὰ μετατρέψῃ τὴν κατάθεσίν του εἰς τριμήνιον ἢ ἐξάμηνον ὁπότε ὅμως ὡς ἐπιτόκιον ὀρίζεται τὸ τοιοῦτον τῶν καταθέσεων τῶν τριῶν ἢ, ἀναλόγως, τῶν 6 μηνῶν. Δεπτομερε-
στέρως πληροφορίας ζητήσατε εἴτε ἀπὸ τοὺς κατὰ τόπους ἀντιπροσώπους μας, εἴτε καὶ απ' ευθείας ἀπὸ τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑταιρίας.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Οἱ γεωργοκτηματῖαι, οἱ καταθέτοντες παρ' ἡμῖν τὰς οἰκονομίας των ἔχουσι τὰ ἀκόλουθα **πλεονεκτήματα**.
Αον). Ἀπολαμβάνουσι ἀσφαλέστατον ἱκανοποιητικὸν τόκον, ἀσυγκρίτως ἀνώτερον παρὰ τῶν διαφόρων Τραπεζῶν χορηγουμένου.

Βον). Αἱ παρ' ἡμῖν καταθέσεις εἶναι **προνομικῶς ἀπληλλαγμέναι πικνὸς φόρου δημοσίου ἀπλοῦ ἢ συνθέτου ἢ ὁποιοῦδήποτε ἄλλου δημοτικοῦ ἢ τοπικοῦ παρόντος ἢ μέλλοντος**.
Τὰ πλεονεκτήματα δὲ ταῦτα ἐξασφαλίζονται ὅχι δι' ἀπλοῦ Ν. Δ. ἀλλὰ διὰ **Συμβάσεως**, συνομολο-
γηθείσης μεταξὺ τοῦ Κράτους καὶ τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας.

Γον). Αἱ παρ' ἡμῖν καταθέσεις των θὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐγκαταστάσεών μας καὶ συ-
νεπὼς εἰς τὴν συνεχῆ ἐκπτώσιν τῆς τιμῆς τῶν λιπασμάτων.

Δον). Αἱ παρ' ἡμῖν καταθέσεις θὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργικῆς πίστεως σχετικῶς
πρὸς τὰ λιπάσματα πλεονέκτημα σπουδαῖον διὰ κάθε γεωργὸν καὶ συντελεστικώτατον διὰ τὴν πρὸδον τοῦ
τόπου.

Εον). Οἱ ἐν Ἀμερικῇ μετανάσται καταθέτοντες παρ' ἡμῖν τὰς οἰκονομίας των ἐξασφαλίζονται διὰ Συμ-
βάσεως ἀπὸ κάθε ἀπρόοπτον, διὰ τὴν ἀποφυγὴν τοῦ ὁποίου μέχρι τῆς σήμερον κατέθετον ἐν Ἀμερικῇ τὰς
οἰκονομίας των μὲ ἐλάχιστον τόκον.

Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι τὰ **ἄμεσα πλεονεκτήματα** τῶν ὁποίων ἀπολαμβάνουσι οἱ παρ' ἡμῖν καταθέται.
Πλὴν τούτων δὲ οἱ γεωργοκτηματῖαι, οἱ ἐμπιστευόμενοι ἡμῖν τὰ ἀποταμιεύματά των ἀπολαμβάνουσι καὶ
πλείστον **ἐμμέσων πλεονεκτημάτων**, τῶν ὁποίων ἡ ἐκθεσις παρέλκει ἐνταῦθα, τὰ ὁποία, ὅμως οἱ γεωρ-
γοκτηματῖαι πρέπει νὰ ἔχωσιν ὅπ' ὅσιν των καὶ σοβαρῶς νὰ ὑπολογίζωσιν.

θέντα μὲ κόπρον καὶ 0-16-0 δηλ. μὲ λιπάσματα πλούσια εἰς
φωσφόρον ὡς καὶ τὰ λιπανθέντα μὲ πλήρη λιπάσματα τύπου
4-10-10.

Τὰ αὐτὰ αἷτια συνέβαλαν διὰ τὴν μείωσιν τῆς παραγωγῆς
τῶν μηλεῶν μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι τὴν θέσιν τοῦ Κυκλοκονίου
ἔχει τὸ Φουζικλάδιον καὶ τοῦ δάκου ἢ Καρποκάφα, τοῦ Πυρη-
νοτρήτου ὁ ἀνθονόμος κ.λ.π.

Παρατηρήσεις

Αἱ ἀνωτέρω ἐκτεθειμέναι γνώμαι τοῦ κ. Δ. Καβδάδα εἶνε
δρθόταται ἐπιθυμοῦμεν ὅμως νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι τὰ διὰ τῆς
χρήσεως τοῦ ἄμμοφως ἐπιτευχθέντα καλὰ ἀποτελέσματα δὲν

ὀφείλονται εἰς τὸ ὅτι τὸ Ἀμερικανικὸν τοῦτο λίπασμα εἶνε
πικνὸν (10-48-0) ἀλλ' εἰς τὸ ὅτι οἱ κτηματῖαι τοῦ Πηλίου, ὀρ-
θῶς, μετεχειρίσθησαν μεγαλυτέραν ποσότητα φωσφορικοῦ ὀξέως.

Αἱ ἔννοιαι : **Μεταχειρίζομαι πικνὸν λίπασμα καὶ μετα-
χειρίζομαι κατὰ δένδρον πολὺ ὑπερφωσφορικὸν** εἶνε δύο
πράγματα πολὺ διάφορα, διότι δύναμαι νὰ μεταχειρισθῶ
πικνὸν λίπασμα (=ἄμμοφως) καὶ ὅμως νὰ δώσω εἰς τὸ δέν-
δρον ὀλίγον φωσφορικὸν ὀξὺ διότι μετεχειρίσθην μικρὰν ποσό-
τητα, ἀφ' ἑτέρου δύναμαι νὰ μεταχειρισθῶ **ἀραιὸν λίπασμα**
(=ὑπερφωσφορικὸν τύπου 0-16-0) καὶ ὅμως νὰ δώσω εἰς κάθε
δένδρον πολὺ φωσφορικὸν διότι μετεχειρίσθην πολὺ λίπασμα : τὸ
οὐσιώδες εἶνε πόσον φωσφορικὸν ὀξὺ ἔδωκα κατὰ δένδρον.

Ἡ πικνότης τοῦ ἄμμοφως ἀπὸ φυσιολογικῆς ἀπόψεως δὲν
εἶνε πλεονέκτημα, ἐξ ἐναντίας μάλιστα δύναται νὰ θεωρηθῇ
καὶ ὡς μειονέκτημα, ὡς ἀπεδείχθη ἀπὸ πολλὰ πειράματα γενό-
μενα πολλὰχὺ ἰδίως διὰ τὸ ἄζωτον, καθ' ὅτι τὸ διασκόρπισμα
(=διασπορά=διάχυσις) τοῦ λιπάσματος δὲν γίνεται κανονικῇ
ἐὰν τὸ τοιοῦτον εἶνε ἀληθὲς διὰ τὸ ἄζωτον τὸ ὁποῖον εἶναι λίαν
εὐκίνητον, εἶνε ἀκόμη ἀληθέστερον διὰ τὸ φωσφορικὸν ὀξὺ τὸ
ὁποῖον τάχιστα καθίσταται δυσκίνητον.

Οἱ ἐμπιστευόμενοι τὸ Ἀμερικανικὸν λίπασμα συμβουλεύουσιν
ἢ κατὰ δένδρον δόσις νὰ ᾖ 2-1 ὁκ. ἄμμοφως κατὰ μέσον
ὅρον 1, 1 1)2=600 δράμια.

Ὁ κτηματῖας, ὁ μεταχειρισθεὶς κατὰ ἐλαιόδενδρον 600
δράμια ἄμμοφως τοῦ τύπου 10-48-0 εἰς κάθε δένδρον του, ἔδω-
κεν 60 δράμια ἄζωτου καὶ 288 δράμια φωσφορικοῦ ὀξέως : ἀκρι-
βῶς δὲ τὰ ἴδια ποσὰ λιπαντικῶν ὀλικῶν θὰ δώσῃ καὶ ἐκεῖνος ὁ
ὁποῖος θὰ λιπάνῃ ἕκαστον δένδρον μὲ 1500 δράμια λιπάσματος
τῆς ΑΕΕΧΠΑ τοῦ τύπου 4-10-10 συμπληρουμένου καὶ μὲ 863
δράμια ὑπερφωσφορικοῦ.

ΣΗΜ. Αἱ ἀνω δόσεις 600 δράμια ἄμμοφως ἢ τὸ ἀνάλογον λιπα-
σμα τῆς ΑΕΕΧΠΑ εἶνε μᾶλλον ὑπερβολικὸν ἰδίως διὰ τὰ ἐλεοδεν-
δρα τοῦ Πηλίου αἵτινα εἶνε μᾶλλον πικνὰ φυτευμένα.

Ἡ μεγάλη αὕτη δόσις τοῦ λιπάσματος ἔδωκε τὰ καλὰ ἀποτελέ-
σματα, τὰ ὁποία σημειώνει ὁ κ. Καβδάδας, ὁ ὁποῖος παρημέλησε νὰ
κάμῃ τοὺς σχετικoὺς Ἀσμούς, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀποδεικνύουν ὅτι οἱ
μεταχειρισθέντες τόσον ἐπιτυχῶς τὸ ἄμμοφως ἐπῆραν γὰρ **καλὰ καὶ
ἐφύγαν κουρεμένοι**.

Τώρα ἀμέσως γεννᾶται τὸ ζήτημα : τί κοστίζουν τὰ 600
δράμια τοῦ ἄμμοφως καὶ πόσον στοιχίζουν τὰ 1500 δράμια λί-
πασμα τοῦ τύπου 4-10-10 καὶ τὰ 863 δράμια τοῦ ὑπερφωσφο-
ρικοῦ τῆς ΑΕΕΧΠΑ.

Τοὺς Ἀσμούς τοὺτους δὲν δύναμεθα ἐνταῦθα νὰ κάμωμεν
διότι ἀγνοοῦμεν τὰς τιμὰς τοῦ ἄμμοφως ἄλλως τε, μὲ τὴν ἀκα-
ταστασίαν τοῦ νομίσματος αἱ εἰς δραχμὰς τιμαὶ τῶν λιπασμάτων
καθ' ἑκάστην μεταβάλλονται ἀναλόγως τῆς τιμῆς τῆς λίρας,
ὥστε ὁ κάθε κτηματῖας εἰς κάθε εἰδικὴν περίστασιν πρέπει νὰ
κάμῃ τὸν Ἀσμόν του, ὁ ὁποῖος ἔχομεν τὴν θεσιότητητα ὅτι θὰ
δείξῃ ὅτι τὸ ἄμμοφως εἶνε κατὰ 20-30 ο)ο ἀκριβώτερον ἀπὸ τὸ
4-10-10 τῆς ΑΕΕΧΠΑ.

Ὅσοι τῶν ἀναγνωστῶν μας δὲν δύναται ἢ δι' ἓνα ὁποῖον-
δήποτε λόγον δὲν θέλουσι νὰ κάμωσι τοὺς Ἀσμούς τοὺτους πα-
ρακαλοῦνται νὰ μᾶς γράψωσι τὰς ἀκριβεῖς τιμὰς, εἰς τὰς ὁποίας
πωλεῖται τὸ ἄμμοφως καὶ τὰ λιπάσματα τῆς ΑΕΕΧΠΑ ἐν τῇ
ἀγορᾷ των καὶ ἀναλαμβάνομεν νὰ τοὺς κάμωμεν λεπτομερῶς
τοὺς ἄνω Ἀσμούς.

Ἀμαρτία εἶνε οἱ γεωργοκτηματῖαι ἀπατώμενοι ἀπὸ διαφο-
ρους ἐπιτηδείους νὰ χάνουν τὰ χρήματά των.

Μετὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου γεννᾶται ἄλλο πρόβλη-
μα : ἡ ἀναλογία τοῦ ἄζωτου πρὸς τὸ φωσφορικὸν ὀξὺ εἶνε τὸ ἄμμο-
φως (1 : 5) δὲν εἶνε ὑπερβολικῇ : Κατὰ τὴν ἰδικήν μου ἀντίληψιν ἡ
ἀναλογία αὕτη εἶνε ὑπερβολικῇ, ἡ ἡμετέρα ἀναλογία (1 : 3) εἶνε
κατὰ πολὺ λογικώτερα καὶ συμφωνοῦς πρὸς τοὺς φυσιολογικοὺς
νόμους τῆς διατροφῆς τοῦ ἐλαιοδένδρου : βεβαίως ἡ ἐν τῇ ἐδαφεί
περίσσεια τοῦ φωσφορικοῦ δὲν εἶνε ἐπιβλαβὴς ἀλλ' ὁ εἰς τοιοῦτον
βαθμὸν ἐμπλουτισμὸς τοῦ ἐδάφους εἰς φωσφορικὸν ὀξὺ ἀντιστοι-
χεῖ πρὸς μίαν ἀκίνητοποίησιν κεφαλαίου ἀρκετὰ σοβαροῦ : τὸ
τοιοῦτον δὲ βεβαίως εἶνε σπουδαῖον μειονέκτημα, μάλιστα μὲ
τὴν σημερινὴν στενότητά τοῦ χρήματος.

Σημειωτέον δὲ πρὸς τούτους ὅτι ἓνα μέρος τοῦ φωσφορικοῦ
ὀξέως εἰς τὸ ἄμμοφως—κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν κατασκευαστῶν
—δὲν εἶνε διαλυτὸν εἰς τὸ νερὸ συνεπὼς εἶνε μικροτέρας φυσιο-
λογικῆς καὶ ἐμπροκτικῆς ἀξίας.

Ἡ χρῆσις τοῦ ἄμμοφως εἰς τὴν ἐλαίαν παρουσιάζει καὶ
τρίτον πρόβλημα.

Τὸ ἄμμοφως εἶνε ἀνισόρροπον διότι στερεῖται καλίου.

Ἡ ἑλλειψὶς αὕτη δύναται νὰ ἐπηρεάσῃ τὰ προϊόντα τοῦ ἐ-
λαιοδένδρου ἀπὸ ἀπόψεως ποσότητος, ἀποδόσεως καὶ ποιότητος
καρποῦ :

Κατὰ τὴν ἰδικήν μου ἀντίληψιν ἡ λίπανσις τοῦ ἐλαιοδέν-
δρου καὶ μάλιστα ἡ ἐντατικὴ λίπανσις του μὲ λιπάσματα ἀνευ
καλίου εἶνε **καταστρεπτικὴ** συχνὰ μὲν ἀμέσως, ἄλλοτε δὲ μετὰ
παρέλευσιν ὀλίγων ἐτῶν.

Αὕτη εἶνε ἡ ἰδική μου ἀτομικὴ γνώμη, ἃς ἴδωμεν τώρα τί
φρονοῦν καὶ οἱ ἄλλοι γεωπρόνοι, οἱ ἀσχοληθέντες μὲ τὸ ἀμερικα-
νικὸν λίπασμα ἄμμοφως.

Καὶ ὁ μὲν κ. Β. Γανώσης, τμηματάρχης τῆς Γεωργικῆς Οἰ-
κονομίας εἰς ἄρθρον του, τὸ ὁποῖον ἀνεδημοσίευσεν ἀπὸ τὸ
Δελτίον τῆς Ἑλλ. Γεωργικῆς Ἑταιρίας εἰς τὸ προηγουμένον
τεῦχος τοῦ Ἀγροτικοῦ Ταχυδρόμου (Δεκεμβρίου 1926 ἀριθ. 176
σελ. 172) ἐκτενῶς ἀναπτύσσει τὴν ἀπαραιτητότητα τοῦ καλίου
διὰ τὰ Ἑλληνικὰ ἐδάφη προσθέτει δὲ ἐπὶ λέξει καὶ τὰ ἑξῆς :

2) Καὶ ἐν ἀκόμῃ ἀπεδεικνύετο ὅτι μερικὰ ἐδάφη εἶχον ἀρ-
κετὸν καλὶ, αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι προσθήκη καλιούχου λι-
πάσματος περιττεῖται, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν δὲν εὐρίσκεται
τοῦτο εἰς τὰ ἐδάφη ὑπὸ μορ. ἢν τόσον ἀφομοιώσιμον, ὅσον
εὐρίσκεται εἰς τὸ λίπασμα, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς συνεχοῦς
χρήσεως λιπασμάτων χωρὶς καλίου, μετὰ τινος καλλιέργειας
θὰ γίνῃ τοιαύτη ἐξάντλησις εἰς ἀφομοιώσιμον καλίου, ὥστε
τὸ μὴ πλήρες λίπασμα δὲν θὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα πλέον.

Ἐπειτα ἔχομεν τὸ παράδειγμα τῶν γεωργῶν ὅλης σχεδὸν
τῆς Εὐρώπης, οἵτινες ἀσχέτως μὲ τὴν εἰς καλὶ περιεκτι-
κότητα τῶν γαιῶν των χρησιμοποιοῦν πάντοτε πρόσθετον
καλίου. Τοῦτο δὲ συνιστοῦν καὶ ὅλοι σχεδὸν οἱ ἐπιστήμο-
νες. Καὶ ἐὰν διὰ τὸν σίτον τὸ καλὶ δὲν ἔχῃ πολὺ μεγá-
λην σημασίαν, ὑπάρχουν ὅμως καλλιέργειαι δι' ἃς ἔχει
ἐξαιρετικὴν σημασίαν, ὡς ὁ καπνὸς, ἡ πατάτα καὶ ἄλλαι.

Εἰς τὰ φυτὰ ταῦτα τὰ ὁποία ἀναφέρει ὁ κ. Γανώσης ἡμεῖς
προσθέτομεν καὶ τὴν ἄμπελον, τὴν σταφίδα, τὴν ἐλαίαν, τὰ
ξυνοδένδρα καὶ τὰ λαχανικά, διότι ὅλα αὐτὰ τὰ φυτὰ εἶνε κα-
λιόφιλα, δηλ. θέλουσι μεγάλας δόσεις καλίου.

Ὁ δὲ κύριος Δ. Καβδάδας, ὁ ὁποῖος, ἐν καὶ τῇ εἰς ἐπαρ-
χίαν σχιστολιθικοῦ ἐδάφους καὶ κατὰ συνέπειαν ὑφίσταται τὴν
ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος, πάλιν γράφει ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς :

«Ἡ χρῆσις ἐνὸς τοιοῦτου ἀτελοῦς λιπάσματος (τοῦ ἄμμο-
φως) πρέπει νὰ γείνηται μόνον κατόπιν ὁδηγίας τοῦ γεωπόνου ἢ
τοῦ ἐδαφολόγου».

Ὁ ἴδιος δὲ κ. Καβδάδας εἰς τὴν ἀνωτέρω περὶ τοῦ ἄμμο-
φως δημοσιευμένην περικοπὴν τοῦ ἀρθρου του δὲν ἐλησμόνησε
νὰ προσθήκῃ :

...τὸ ὁποῖον συνέτεινεν εἰς μίαν ὑπερβολικὴν φήμην
τοῦ ἐν λόγῳ λιπάσματος (ἄμμοφως), καθὼς ἐννοεῖται
διότι μία διαρκὴς λίπανσις δι' ἐνός τοιοῦτου λιπάσματος
θὰ ἔχῃ ἀναντιρρήτως δυσάρεστα ἀποτελέσματα.

Ὁ μελετῶν τὰς ἄνω γνώμας τῶν διαπρεπῶν γεωπόνων κ. κ.
Γανώσης καὶ Καβδάδα, ποῖον συμπέρασμα ὀφείλει νὰ ἐξαγάγῃ :

Δύναται νὰ χωρῇ ἀμφιβολία τις, ὅτι ἀμφότεροι οἱ γεωπό-
νοι οὗτοι συμβουλεύουσι τὴν ἀποχρῆσιν τῆς χηρῆς : τοῦ ἄμμοφως,
διότι θεωροῦσι τοῦτο ὡς ἐπιβλαβές, ἐφ' ὅσον δὲν συμπληροῦται
μὲ θετικὸν καλὶ ἔστω καὶ χλωριούχον.

Τὰς γνώμας τῶν ἡμετέρων γεωπόνων κ. κ. Γανώσης καὶ Καβ-
δάδα περὶ τοῦ ἀπαραίτητου τῆς προσθήκης λιπασμάτων καλι-
ούχων εἰς τὴν ἐλαίαν δύναμεθα νὰ ἀντιγράψωμεν μὲ τὰς μαρτυ-
ρίας πολλῶν Εὐρωπαίων διαπρεπῶν γεωπόνων : δὲν κάμνομεν
ὅμως τοῦτο χάριν συντομίας τόσῳ μάλλον καθ' ὅσον ἡ ἀγατιά-
της τοῦ καλίου καὶ εἰς τὰ σχιστολιθικά ἀκόμη ἐδάφη εἶνε ἐπι-
στημονικῶς τελείως παραδεχθεμένη (B. G. André, Chimie
Agricole 1924 καὶ τὴν ἐσχάτως γενομένην διάλεξιν τοῦ Louis
Aumont (Genie Civil)).

Χρήσιμον ὅμως θεωροῦμεν νὰ προσθέσωμεν ἐνταῦθα πίνακα
τῆς ἐν Γαλλίᾳ καταναλώσεως τῶν καλιούχων λιπασμάτων εἰς
ὁξείδιον τοῦ καλίου (K 20) κατὰ τὰ ἀκόλουθα ἔτη.

Ἔτη :	1910	1913	1924	1925
Κατανάλωσις εἰς τόνους (K 20).	28.000	45.000	96.515	122.285
Ἀξίσεις ο)ο	100	160	345	434

Ἡ καταπληκτικὴ αὕτη κατανάλωσις τοῦ καλίου ἐν Γαλλίᾳ
δὲν ἀποδεικνύει τραγῶς πόσον οἱ Γάλλοι γεωργοκτηματῖαι θεω-
ροῦν ἀπαραίτητον τὸ λιπαντικὸν τοῦτο ὀλικὸν εἰς τὰς καλλιερ-
γείας των :

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ. Φρονοῦμεν, ὅτι μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκτε-
θειμένα εἶνε περιττὸν ἡμεῖς νὰ διατυπώσωμεν ἐπὶ τοῦ προκειμέ-
νου συμπεράσματα, διότι ὁ κάθε μυαλωμένος γεωργοκτηματῖας

μόνος του θά έννοήση ότι τὸ ἀμμοφῶς ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀναλόγως τῆς περιεκτικότητός του εἶνε λίαν ἀκριβὲς, ἀφ' ἑτέρου δέ, ἀργὰ ἢ γρήγορα καταστρεπτικὸν διὰ τὰ καλιόφιλα φυτὰ ὡς εἶνε ἡ ἀμπελος, ἡ ἐλαία, ἡ πατάτα, ὁ καπνός, τὰ ὀπωροφόρα δένδρα ἐν γένει, καὶ τὰ λαχανικά.

ΑΡ. Θ. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ

Πέρασαν πολλά χρόνια ἀπὸ τότε ποῦ ἡ ὀργή τοῦ Θεοῦ εἶχε ρίξει στὸ κόσμον πολλές δυστυχίες.

Τότε ὅλα τὰ κακὰ εἶχαν ὀρῇ καλὸ κινάκι· στὸ σπίτι τοῦ Γιώργου τοῦ Καδῆλα. Καὶ πρῶτα-πρῶτα ἡ κόρη του ἔφυγε ἀπὸ τὸ κρεβάτι τῆς ἀρρώστειας γιὰ τοὺς δροσεροὺς καὶ μαγεμένους τόπους τ' οὐρανοῦ κι' ἡ λύπη γιὰ τὸ χωρισμὸ τῆς ἔρριξε τὴ μάνα αὐτὴν στὴν κοκκαλιάρικη ἀγκαλιά τοῦ χάρου.

Ὁ δύστυχος Καδῆλας ἔμεινε μόνος μὲ τὸ γιὸ του καὶ τὰ χρέη ποῦ τοῦ ρούφηξαν ὅλο τὸ μαγαζί· καὶ στὸ τέλος ἐπνίξαν κι' αὐτὸν τὸν ἴδιο.

Πεθαίνοντας, ἔδωσε τὴν εὐχή του στὸν Ἀλέκο καὶ τοῦ παρέδωσε τὰ λίγα χρυσασμένα τῆς μάνας του καὶ τὰ προικιά τῆς ἀδελφῆς του. Ἦταν ἡ μόνη κληρονομιά!!!

Κι' ἔτσι ὁ Ἀλέκος ἔκλειψε πάνω σὲ τρία μνήματα ποῦ ἄνοιξαν σ' ἕνα χρόνο.

Καταδιωγμένος ἀπὸ τὴ μοῖρα καὶ τοὺς ἀνθρώπους πέρασε ὁ Ἀλέκος ἕνα χρόνο γεμάτο λύπες καὶ στενοχώριες. Ἦταν δεκαοκτὼ χρονῶν, κι' ὅμως ἀπὸ τὸν κατὰ ποῦ ἔκλεισε τὸ σιδηροφυγεῖο τοῦ πατέρα του δὲν εὕρισκε δουλειὰ νὰ ριζώσει γιὰ πάντα. Ἦταν καλὸς τεχνίτης, μεγαλωμένος στοῦ σφυριοῦ τὸν κρότο καὶ στοῦ καμινιοῦ τὴ φλόγα, ἀλλὰ ἡ δυστυχία, ποῦ εἶχε ἀπλώσει τὰ φτερά της σ' ὅλο τὸ κόσμον, δὲν ἄφηνε τὸν Ἀλέκο νὰ κἀνῃ προκοπή.

Προσπαθώντας νὰ ὀρῇ δουλειὰ μπῆκε σ' ἕνα ἐργοστάσιον κονσερβῶν. Καὶ μπῆκε τόσο περίεργα!

Εἶχε κλείσει ἕνας χρόνος ἀπὸ τότε ποῦ ὁ Χάρος πῆρε καὶ τὸν πατέρα του καὶ δὲν εἶχε λεπτά γιὰ ἕνα πτωχὸ μνημόσυνο τῶν ἀγαπημένων του ποῦ ἔχασε τόσο τραγικὰ τὸν ἕναν ὕστερα ἀπὸ τὸν ἄλλον. Μόνον θερμὴ προσευχὴ μπρὸς σ' ἕνα κερί ποῦ τρεμόδυνε σὶ ἀπαλὸ τοῦ Μαῖου ἀγεράκι, μπορούσε ἡ εὐαίσθητη ψυχὴ του νὰ τοὺς κάμῃ, καὶ πῆγε πρῶτ-πρῶτ τὸ νεκροταφεῖο. Γυρίζοντας ὅμως πίσω στὴ πόλη ἄκουσε ἀπὸ τὴ μάνα τοῦ ἐργοστασίου τὰ ἀποχαιρετιστήρια λόγια τοῦ ἐργοστασίου ἀρχοῦ στὸν ἐργάτη του ποῦ ἔφευγε στρατιώτης. Ἡ ἰδέα πῶς μπορούσε ν' ἀντικαταστήσῃ τὸ στρατιωτικὸν ἐργάτην, φώτισε ἀμέσως τὸ μυαλὸ του.

Δὲν ὀργῆκε φεύγοντα αὐτὴ ἡ προαίσθησις του κι' ἐκεῖ ὁ Ἀλέκος σιγὰ-σιγὰ ἀνοίξε τὸ δρόμον τῆς Εὐτυχίας του.

Σ' ἕνα χρόνο ἡ λύπες ποῦ μιὰ ξαφνικὴ ἐπιδημία εἶχε φέρῃ στὰς περισσότερες ψυχὰς ἄρχισαν νὰ σβύνουν. Ὁ κόσμος δουλεύει μὲ πῦρ πολὺ ὀρεξή-τῇ γῇ γιὰ νὰ τοῦ δώσῃ ὅσα ἔχασε στὸν καιρὸ τῆς ἀρρώστειας. Μ' ἀκόμῃ ἦτανε στοὺς χωρικοὺς μας ἄγνωστα τὰ προϊόντα ποῦ μπορούσαν νὰ δυναμώσουν τὴ γῇ καὶ νὰ πλουτίσουν τοὺς ἀνθρώπους. Μόνον τὸν ἰδρωτὰ του μπορούσε νὰ τῆς δώσῃ καὶ τῆς τὸν ἔδινε ἀφθονο, ἀλλ' αὐτὴ πτωχὴ κι' ἀδύνατη μόλις τοὺς τὸν ξανάδινε.

Σιγὰ-σιγὰ ὅμως ἄρχισε νὰ πολιτίζεται καὶ γνώρισε τὸν ἀγνωστο πιστὸ τοῦ φίλου τὸ **ΛΕΙΠΑΣΜΑ** ποῦ πολλαπλασίαζε, ὅποιος εἶχε ἐξυπνάδα, τὰ προϊόντα του.

Ὁ Ἀλέκος ἦταν θερμαστής στὸ ἐργοστάσιον τοῦ Κ. κι' ἔδινε αὐτὸς τὴ δύναμη γιὰ νὰ κινηθοῦν ὅλα τὰ μηχανήματα. Μπρὸς τὸ μεγάλο φούρνον τοῦ ἔρριχνε μὲ τὸ φτιάρι κάρβονα σ' ἅπλη-στὸν στόμα του κι' αὐτὰ κατακόκκινα ἐθαῖζαν φλόγες γαλάζιες τριγυρισμένες μὲ πυροκίτρινες. Φυσσωνόσε ἡ φωτιά χειρότερα ἀπ' ἄερα ἄγριας νύχτας τοῦ χειμῶνα κι' ὅταν πηλοῖσζε κανεὶς τὸ καμίνι αὐτό, θάρροσε πῶς θρικότανε στὰ πρόθυρα τῆς κολάσεως.

Κάθε βράδυ, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἐργάτες σκούπιζαν τὸ ἐργοστάσιον,

ὁ Ἀλέκος τριγύριζε κι' ἔβλεπε ὅλα τὰ μηχανήματα. Τὴ δική του σιδερένια σόμπα ποῦ ὅλη μέρα ἔρριχνε κάρβουνο στὸ καφ-τερό της στόμα τὴν ἔξερε πολὺ καλὰ, μὰ ὅταν ἔσβυνε τὸ καμίνι ὅλα τὰ μηχανήματα σταματοῦσαν καὶ τελείωνε ἡ δουλειὰ τοῦ Ἀλέκου. Τότε εἶχε τὸν καιρὸ νὰ γνωρίσῃ τίς παλῆς ἀγαπημένες του φίλες· τίς μηχανές. Τὶς κύτταζε, τίς ψηλάφειζε, τίς θαύμαζε τὸ μέγεθος μὲ τὰ μακρὰ λουριά καὶ προσπαθοῦσε νὰ καταλάβῃ τῆς κάθε μιᾶς τὴ λειτουργία, τὴ χρησιμότητά.

Μιὰ ἔκοβε τὰ τενεκεδένια φύλλα σὲ λουρίδες, ἄλλη τίς καμ-πύλωνε κι' ἄλλη ἔκανε μιὰ μικρὴ τρυπίτσα στὸ κουτί ἢ ἄλλη μιὰ μεγαλύτερη. Πάρα πέρα δύο ἢ τρεῖς μηχανές ἔκαναν τὰ σκεπάσματα καὶ πάρα πέρα ἄλλες τὰ κολλοῦσαν. Ὅλες ἔκαναν ἕναν μυστηριώδη κρότο καὶ ζάλιζαν τὸν ἄνθρωπον τὰ μακρὰ λουριά τους ποῦ γύριζαν δαιμονισμένα.

Σὲ μιὰ ἄλλη αἰθουσα γινότανε ἡ κυριότερη δουλειὰ. Μπρὸς σὲ καμινιά δεκαεὶα τραπέζια ὀρθῆς ἢ ἐργάτισσες ἐτοίμαζαν τὰ προϊόντα. Συνειθισμένες καθάριζαν γρήγορα-γρήγορα τίς μπά-μιες καὶ τὰ φαsolάκια, τὸν ἀρακά καὶ τ' ἄλλα. Φρούτα δρο-σερὰ ἔπεφταν γρήγορα στὰ κοφίνια καὶ καμμιὰ φορὰ ἔρριχναν ἢ ἐργάτισσες στὸ στόμα ἕνα κόκκινο κεράσι ἢ ἕνα καθαρισμένο ἀχλάδι. Ροδοκόκκινα μῆλα καὶ ροδάκινα ἢ χρυσοκίτρινα θερύ-κοκα ἐτοιμάζονται ἀπὸ ἐργατικὰς κοπέλλες γιὰ νὰ κλεισθοῦν στὰ κουτιά. Γι' αὐτὴ τὴ δουλειὰ ὑπῆρχαν κι' ἄλλα μηχανήματα ποῦ γέμιζαν τὰ ἐργοστάσια.

Περισσότερο ὅμως θαύμαζε ὁ Ἀλέκος τὰ μηχανήματα γιὰ τὴ κατασκευὴ τῆς ντομάτας.

Στὸ ἕνα πλένεται, σ' ἄλλο κόβεται καὶ σ' ἄλλο στίβεται. Ἄλλοι πάλι ἐξατμίζεται καὶ στὸ τέλος ἀπλωμένη σ' ἄλλα συμ-πληρώνεται ἢ ἐξάτμισης.

Ὅλα ἐνθουσίαζαν τὸν Ἀλέκο κι' εὕρισκε μεγάλη χαρὰ ὅταν δούλευε στὸ ἐργοστάσιον, ποῦ τοῦ θύμιζε τὸ σιδηροφυγεῖο τοῦ πα-τέρα του.

Ὁ ἐργοστασιάρχης ἦταν πάντα στὸ πόδι. Ἀπὸ τὴ μιὰ αἰ-θουσα θρικότανε στὴ ἄλλη καὶ στὸ καμαράκι τοῦ φούρνου δὲν πῆγαινε ποτὲ γιὰ νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὸν πιστὸν τοῦ ἐργάτη, ἀλλὰ γιὰ νὰ μιλήσῃ λίγο μὲ τὸ μυαλωμένο αὐτὸ νέο. Τότε εὕρι-σκε ὁ Ἀλέκος εὐκαιρία καὶ τὸν ρωτοῦσε γὰ μαθαίνει γὰ πολλὰ ζητήματα καὶ περιαιροῦσε γιὰ τὴ γεωργία, ἐπειδὴ ἀπ' αὐτὴν κρεμότανε ἡ πρόοδος τοῦ ἐργοστασίου καὶ συχνὰ μιλοῦσε γι' αὐτὴν ὁ κ. Κ.

«Ἐρεῖς, ἀγαπητέ μου Ἀλέκο,» ἔλεγε συχνὰ «πῶς, ὅταν» «ἢ γύρω μεγάλες πεδιάδες, τὰ τώρα καταπράσινα χωρά-» «φια ποῦ ἀντικρύζει κανεὶς σὲ κάθε του δῆμα, παύσουν» «νὰ δίνουν τοὺς καρπούς τους, ἢ ζωὴ τοῦ ἐργοστασίου θά» «σταματήσῃ.»

«Στὰ πρῶτα-πρῶτα χρόνια ἡ γῇ ἦταν ἀδούλευτη καὶ» «μποροῦσε νὰ δώσῃ πλούσια τὸ σπόρον ποῦ τῆς ἔδιναν» «ἀλλὰ τώρα ἔχει ἐξασθενήσει καὶ θέλει βοήθεια. Τέτοιο» «βοήθημα εἶναι τὸ Λίπασμα ποῦ δυστυχῶς τὸ ἀγνοεῖ ὁ» «χωρικός μας. Ἀναλόγως ὅμως στὴν περιφέρεια μας με-» «ταχειρίζονται ἀρκετὰ τὰ Λιπάσματα κι' ἡ παραγωγή μας» «γίνεται πλουσιωτέρα. Δὲν βλέπεις ἢ ντομάτα πῶς εἶναι» «μεγάλῃ καὶ ψωμομένη; Γλυκεῖα πολὺ περισσότερο ἀπὸ» «τὰ περασμένα χρόνια. Ὅλα τ' ἄλλα τόσο ζωτικά! Καὶ» «στὴν Εὐρώπῃ ἀκόμῃ ποῦ στέλνουμε μένουν τὰ τελευταῖα» «χρόνια πολὺ πῶς εὐχαριστημένοι.»

Ἀκούε ὁ Ἀλέκος μὲ μεγάλη προσοχή τὰ λόγια καὶ προ-σπαθοῦσε μὲ ὅ,τι ἔξερε νὰ συμβουλεύῃ τοὺς ἄλλους καὶ νὰ ὀφε-λῇ πάντα τὸ ἐργοστάσιον. Καταλάβαινε πῶς τὸ ἐργοστάσιον ἦτο ἡ εὐτυχία τοῦ τόπου.

Γι' αὐτὸ του τὸ ἐνδιαφέρον ὁ ἐργοστασιάρχης προσπα-θοῦσε νὰ τὸν ἐκπαινεῖ περισσότερο.

Πέρασαν λίγα χρόνια ὥσπου ἔγινε ὕστερα ἀπὸ τίς ἐκλογὰς ὁ πόλεμος. Πῆγε στρατιώτης καὶ πολέμησε μὲ θάρρος γιὰ τὴν πατρίδα. Ἄν πέθαινε δὲν ἐννοιωθε ν' ἀφήνῃ κανέναν ἔρρημο ὅπως τὸν ἄφησε αὐτὸν ὁ πατέρας του κι' ἔπεφτε στὴ φωτιά χωρὶς φόβον γιὰ τὸ θάνατον.

Λίγο πρὶν γίνῃ ἡ καταστροφὴ τῆς Μικρασίας ὁ Ἀλέκος πληγώθηκε βαρεῖα κι' ἀφοῦ γιαιτρεύθηκε τὸν ἔστειλαν στὴ πα-τρίδα γιὰ νὰ ξαναποκτήσῃ τὸ αἷμα ποῦ ἔχασε στὰ βουνὰ τῆς

Ἀσίας. Σὲ λίγες μέρες μάθαινε τὴ καταστροφὴ κι' ἔκλαψε τοὺς συντρόφους ποῦ δὲν θὰ ξανάβλεπε πιά.

Ὁ ὀργανισμὸς του ἦταν γερός καὶ γρήγορα γιαιτρεύθηκε γιὰ νὰ ξαναπαύσῃ δουλειὰ στὸ ἐργοστάσιον.

Ἡ δυστυχία κυνηγώντας εἶχε φέρῃ πολλές ὑπάρξεις ἔως ἐδῶ.

Σμυρνιὲς μεγαλωμένες μὲ τ' ἀνατολίτικο ἀεράκι καὶ κάτω ἀπὸ τὸ γαλάζιον οὐρανὸ τῆς πατρίδας των, δούλευαν τώρα στὸ ἐργοστάσιον. Ἐκεῖ ὁ Ἀλέκος γνώρισε πολλές μὰ καμμιὰ δὲν εἶχε τὴ φρόνησιν τῆς Ἑρμιόνης. Ἐργατικὴ καὶ γρήγορη μ' ὅλο τὸ βάρος τῆς δυστυχίας εἶχε χάρις ξεχωριστή.

Μ' αὐτὴ ἀπεφάσισε ὁ Ἀλέκος νὰ ἐνώσῃ τὴν δυστυχία καὶ τὴ μοναξιά γιὰ νὰ κάνουν μαζὺ μιὰ καινούργια εὐτυχία.

Καὶ τὸ κατόρθωσαν χωρὶς μεγάλη δυσκολία, γιὰτὶ ἦταν κι' οἱ δύο ἐργατικοὶ καὶ οἰκονόμοι. Φέτος ὅμως ἡ εὐτυχία τους εἶνε πολὺ μεγάλη. Τὸ μικρὸ ξύλινο σπιτάκι ποῦ τοὺς ἔχει παραχω-ρήσῃ ὁ ἐργοστασιάρχης, ὅπως σὲ ὅλους τοὺς ἐργάτας του, εἶνε ἕνα σωστὸ καταφύγιον τῆς εὐτυχίας. Στολισμένο παντοῦ μὲ ἐργό-χειρα τῆς Ἑρμιόνης καὶ μὲ λίγα ἐπιπλά ποῦ δαφείλονται στὴν ἐργατικότητα τοῦ Ἀλέκου ἔχει περισσότερη χάρις ἀπὸ τὰ δύο παιδάκια τους.

Ὁ Ἀλέκος ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια ἐρημίας ὀρῆκε οἰκο-γένεια πῶς καλὴ, πῶς γλυκεῖα κι' ἀπὸ κείνη ποῦ ἔχασε. Ἡ μη-τέρα τῆς Ἑρμιόνης ἦταν γι' αὐτὸν περισσότερο ἀπὸ μητέρα γι-ατὶ τοῦ χρωστοῦσε τὴν εὐτυχία τῆς κόρης τῆς καὶ τὴ δική της κι' ὁ Ἀλέκος ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά πάλι ἦταν σὰν ὁ καλύτερος γιὸς τῆς στῇ ἀγάπῃ καὶ στὸ σεβασμό.

Κατακουρασμένοι κάθε βράδυ γυρίζουν στὸ σπίτι του. Ἐκεῖ ἡ γυναῖκα του ποῦ ἀκτινοβολεῖ ἀπ' ὀμορφιά καὶ εὐτυχία καὶ τὰ χαρούμενα παιχνίδια τῶν παιδιῶν του ἀμέσως τὸν ξεχωρά-ζουν. Τὴν εὐτυχία τους πῶς τὴν βλέπει κανεὶς παντοῦ!!

Στὸ τραπέζι τους, στὸν ὕπνον τους, στὴν κουδέντα τους, παν-τοῦ εὐτυχισμένοι. Τὶς καλοκαιρινὲς νύχτες μὲ τὸ φεγγάρι καθι-σμένοι στὴν ξύπορτα ἔλεγε καθέννας τὰ περασμένα. Τὸ χειμῶνα στὰ νυκτέρια τους δὲν λείπει ἡ εὐθυμὴ κουδέντα ἢ τὸ γλυκὸ νανάρισμα τῆς νέας μητέρας. Ὅταν τὰ παιδιά τους κοιμῶνται μὲ τ' ἀνατολίτικα παραμῦθια τῆς γαϊλας, ἐκείνοι ἐξακολουθοῦν τὸ νυκτέρι. Ὁ Ἀλέκος πλέκει καλὰθὰ ὠραία καὶ ἡ Ἑρμιόνη κεντάει ἢ ράβει γιὰ τὸ σπιτικό της. Στῇ ψιθυριστῇ κουδέντα τους ἀνακατώνεται καὶ ἡ ἑλαφρὴ ἀνάσσα τῶν παιδιῶν, ἐνῶ ἡ εὐχὴ τῆς γρηῃς ἀπὸ τὴν γωνιά της, ἀνεδαίνει στὸν οὐρανόν. Ὅσο ἐπι-θυμοῦσε νὰ βλεπε τὰ γεροντικά της μάτια ἀπὸ ψηλά, ὅταν θάρθῃ ἡ ὦρα νὰ φύγῃ, τοὺς ἀγαπημένους της πάντα μαζὺ εὐτυχι-σμένους!!

Ὡ! Θεέ μου, ψιθυρίζει, χάρισέ τους εὐτυχία.

Τὸ τοῖκ-τοῖκ ἀπὸ τὰ κάστανά ποῦ ψήνονται στὴ φου-φου δὲν ἀφήνει ν' ἀκουσθῇ τὸ ψιθύρισμά της παρὰ μόνον ἀπὸ τ' αὐ-τιά τοῦ Θεοῦ.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ Ι. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΟΛΥΣ ΘΟΥΡΥΒΟΣ ΓΙΑ ΤΙΠΟΤΕ

Ἀπὸ χρόνια τώρα ὁ Ἀγρ. Ταχ)μος παρακολουθεῖ τοὺς ἐλι-γμοὺς διαφόρων ἐπιτηδεῶν λιπασματοπώρων, οἵτινες κύριον ἔργον των ἔχουν πῶς νὰ γαλάσουν τοὺς ἀπλοϊκοὺς γεωργούς, παρουσιάζοντας εἰς αὐτοὺς διάφορα λιπάσματα, ὡς δῆθεν νέας, γνωστὰ τῷ ὄντι ἀπὸ μακροῦ, πολλάκις μὲ νέα πομπώδη ὀνόματα.

Εἰς τὰ λιπάσματα ταῦτα ἀποδίδουν ἰδιότητος λιπαντικὰς, ἀπολυμαντικὰς, θεραπευτικὰς, καὶ μόνον ὅπου μέχρι τῆς σήμε-ρον δὲν ἠκούσαμεν ἀκόμῃ ὅτι δι' αὐτῶν τὸ σπεριόμενον σιτάρι θγαίνει ἐτοιμὸν ψωμί, τὸ σταφύλι γίνεται κρασί καὶ ὁ βαμβάκ-σπορος ρούχα. Ἀλλ' ἔχει ὁ Θεός καὶ δὲν ἀπελπιζόμεθα ὅτι τὸ τοιοῦτον συντόμως θὰ τὸ ἀκούσωμεν, μὲ τὴν κεκτημένην ταχύ-τητα ὅπου ἔχομεν. Οὕτω τελευταίως περιέπεσαν εἰς χεῖρας μας διάφορα ἐντυπα μὲ ὠραῖες τῷ ὄντι ζωγραφίαις, περιέχοντα δὲ νέας θεωρίας καὶ νέα πράγματα. Ἀνεγνώσαμεν π. χ. ὅτι ἡ Κυ-ναμίδη ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ μετατρέπῃ τὰ ἀνύπαρκα φυσικὰ φωσφορικά τῆς Ἑλληνικῆς γῆς εἰς ὑπερφωσφορικά τοιαῦτα.

τώρα πῶς καὶ γιατί, αὐτὸ εἶνε ἄλλος λόγος, τὸν ὁποῖον μόνον αὐτοὶ ποῦ λέγουσιν αὐτὰ τὰ πράγματα δύνανται νὰ μᾶς τὸ ἐξηγή-σουν. Τ' πλέον λυπηρὸν δὲ εἶνε ὅτι μερικὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ νόστιμα γράφονται ὑπὸ ἀνθρώπου, ὅστις ὑπογράφεται, πρῶτον Δ)τῆς Γεω-πονικοῦ Χημεῖου, ὅστις ἐδημοσίευσεν εἰδικὸν σύγγραμμα κατὰ τὸ 1926 περὶ λιπασμάτων, τὸ ὁποῖον ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν, ἐν τῷ ὁποίῳ πραγματεύεται ἐκτενῶς περὶ Κυναμίδης, καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ οὐδαμῶς ἀναγράφει τὴν ἰδιότητα ταύτην τῆς Κυναμίδης.

Ἐκτός ἐάν ὅταν μετατρέπεται κανεὶς ἀπὸ συγγραφεὴ ἐπιστή-μονα εἰς ἔμπορον λιπασμάτων ἀλλάζῃ καὶ τὰς ἐπιστημονικὰς του γνώμας.

Ἀλλὰ τότε βεβαίως αἱ δευτέραι αὐταὶ γνώμαι, αἵτινες εἶνε καὶ γνώμαι τῶν περιστάσεων, δὲν πρέπει νὰ περιβάλλονται διὰ τοῦ τίτλου τῆς ἐπιστήμης, καθ' ὅτι ἀσφαλῶς δὲν εἶνε αἱ πραγ-ματικαὶ γνώμαι τοῦ γράφοντος, ἀλλὰ μόνον γνώμαι τοῦ συμφέ-ροντος. Καὶ ταῦτα ὡς πρὸς τὴν Κυναμίδην.

Ἄλλ' ἔχομεν καὶ ἄλλην φάμπρικαν τὸ Μικροφωσφάτον πομ-ποδῶς ρεκλαμαριζόμενον ὡς ἄλλη πανάκεια, ἥτις πρόκειται νὰ ἀναστατώσῃ ὅλον τὸν κόσμον. Ὁ Ἀγρ. Ταχ)μος ἔγραψε καὶ περὶ αὐτοῦ λεπτομερῶς εἰς τὸ φύλλον Ἀπριλίου 1926 «οἱ Ἐχ-θροὶ τῆς Γεωργίας», καὶ ἐν ἔχομεν σκοπὸν νὰ ἐπανέλθωμεν, δὲν ἀξίζει τὸν κόπον. Δὲν εἶνε νέα ἐφευρέσεις, καὶ τὸ μικροφω-σφάτον, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν 50 ἢ 60 τοὐλάχιστον γίνεται προ-σπάθεια πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ ὑπερφωσφορικοῦ, ἀλλ' οὐδὲν κατωρθώθη· τὰ ὑπερφωσφορικά ἐκράτησαν πάντοτε τὴν ὑπερο-χὴν των, καὶ τοῦτο διότι εἶνε ἀδύνατον διὰ μηχανικῶν μέσων νὰ κατωρθώθῃ λεπτότης τοιαύτη, οἷα ἡ ἐπιτυχημένη χημι-κῶς ἂν καὶ οἱ κύριοι αὐτοὶ λέγουσιν ὅτι τὸ μικροφωσφάτον εἶνε κόνις τόσο λεπτή ὥστε διέρχεται ἀπὸ ἕνα κόσκινον, τὸ ὁποῖον ἔχει 200 τρύπες εἰς κάθε τετραγωνικὸν ἑκατοστόμετρον.

Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ποῖον θὰ ἦνε; Ὅτι ἐπειδὴ ἀπαιτοῦνται πολλὰ ἐξοδα δι' ἕνα τοιοῦτον μηχανικὸν λιανοτρίψμον (χρειά-ζονται καὶ εἰδικοί μύλοι, colloidal mihler οἵτινες κοστίζουν) δὲν θὰ κοστίσῃ εὐθυμώτερον ἀπὸ τὸ ὑπερφωσφορικόν, καὶ θὰ τοῦ εἶνε πάντοτε κατώτερον καὶ ὡς πρὸς τὴν λεπτότητα ἀκόμη. **Διαιτῶσι τὸν αὐτὸς ὁ θόρυβος; ἀσφαλῶς γιὰ τίποτε!** ἢ μάλλον πρὸς παραπλίνθισιν, ἔστω καὶ προσωρινῇ τῶν εὐκολοπισίων, καὶ ταχὺ γέμισμα τῆς τσέπης μερικῶν ἐπι-τηδεῶν.

Ἰπάρχουν καὶ ἄλλα λιπάσματα, τὰ ὁποῖα συμφέρουν μόνον εἰς ὀρισμένας περιστάσεις, δι' ὀρισμένα χρονικά διαστήματα, καὶ δι' ὀρισμένας μόνον καλλιέργειας, ἀλλ' οἱ συνιστῶντες ταῦτα, ἀποβλέποντες βεβαίως εἰς μεγαλύτερον προσωρινὸν κέρδος, (διότι μόνοι των σκάπτουν τὸν λάκκον των καὶ δὲν θὰ ζήσουν ὅπως εἶπε κάποιος γάλλος ποιητής, παρὰ ὅσο ζοῦν τὰ ρόδα κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς μόνης πρωῒας) τὰ διατυπανίζουν ὡς κατάλληλα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ φυτὰ, καὶ δι' ὅλα τὰ ἐδάφη, ἐνῶ γνωρίζουν καλλίστα ὅτι εἶνε ἑλλειπή. Ἐν τοιοῦτον λίπασμα εἶνε καὶ τὸ ἀμμοφῶς τὸ ὁποῖον λόγω τῆς περιεκτικότητός του καὶ τῆς πυκνότητός του εἶνε κατάλληλον εἰς μεγάλας ἀποστάσεις καὶ μόνον διὰ δημητριακὰ εἰς καίαις αἰτίαις, περιέχον ἀρκετὸν καλὶ ἀφομοιώσιμον, καὶ δι' ἐν τῇ δύο, ἢ τὸ πολὺ 3 χρόνια μέχρις ὅτου ἐξαντληθῇ ἢ εἰς ἀφομοιώσιμον καλὶ παρακάθηκῃ τῆς γῆς. Καὶ ὕστερα! ὕστερα θὰ πρέπει νὰ ἐξοδεῖται πολὺ περισσότερα ὁ γεωργὸς διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴν ἐξαντληθείσαν εἰς καλὶ παρα-καταθήκην τοῦ χωραφιοῦ του.

Ὅσον δὲ γιὰ τὰ ἀμπέλια, ὀπωροφόρα δένδρα, πατάτας, λα-χανικά, καπνὸν κ.τ.λ. τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀνάγκην μεγάλων ποσῶν καλὴς εἶνε ἀστέον καὶ νὰ γίνεταί συζήτησις.

Ἀς εἶνε, Κύριοι ξενοκάνεις, καὶ ξενολότραι, «ὀδύμεθα ἐντός ὀλίγου» ἢ ἐπαλήθευσις ὅλων αὐτῶν ἄντικα σήμερον φαί-νονταί ὡς προφητεία δὲν εἶνε μακράν.

Θὰ ἤρυνάμεθα νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν ἀπαρίθησιν καὶ ἄλλων τοιοῦτων νοστίμων πραγμάτων, διότι δυστυχῶς ἡ σειρά των εἶνε ἀτελευτήτος, ἀλλὰ πρὸς τί; Διὰ τοὺς γεωργούς; αὐτοὶ εἶνε ἀρκετὰ προεξοπλισμένοι. Τώρα ὅσοι δὲν θέλουν ν' ἀκού-σουν καὶ πῶνται εἰς τὴν παγίδα, κακὸ τῆς κεφαλῆς των κάμ-νουν, καὶ δὲν πταίει κανεὶς δι' αὐτό, παρὰ μόνον ὁ ἴδιος ἐαυτός των. Δὲν ἔχομεν βεβαίως τὴν ἀπαίτησιν νὰ τοὺς πείσωμεν νὰ κάμουν ἄλλως μὲ τὰς ὁλγὰς αὐτὰς γραμμὰς, τὰς ὁποίας ἴσως νὰ

θεωρήσουν ότι γράφονται με κάποιον απώτερον συμφεροντολογικόν σκοπόν.

Τότε θα είπτε, γιατί τα γράφουμε; απλούστατα, διότι πο-
νούμεν την γεωργίαν, και θέλομεν να εἴμεθα ἐν τάξει με τὰς
πεποιθήσεις μας καὶ τὴν συνείδησίν μας. «Εἶπα καὶ ἐλάλησα
ἀμαρτίαν οὐκ ἔχω» εἶπεν καὶ ὁ Χριστός.

Ἄλλ' ἂς μὴ νομίζομεν ὅτι αὐτὰ συμβαίνουν μόνον εἰς ἡμᾶς
ἐδῶ, συμβαίνουν καὶ εἰς τοὺς Παρισίους, δηλ.: εἰς ἑλὴν τὴν Εὐ-
ρώπην, καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἀκόμη. Καὶ διὰ τοῦτο τὰ διάφορα
ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα δημοσιεύουν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν πα-
ρατηρήσεις καὶ συγκριτικὰ μελέτας ἐπὶ τῶν ζητημάτων αὐτῶν
διὰ νὰ προφυλάξουν τοὺς εὐκολοπίστους, ἕκαστος εἰς τὸν κύ-
κλον του.

Ἐν τοιοῦτον δημοσίευμα εἶνε καὶ τὸ τοῦ Χημικοῦ Ἰνστιτού-
του Νοτίου Ἀφρικῆς τὸ ὅποιον παρελάβομεν ἀπὸ τὸ περιοδικὸν
Le Phosphate et les Engrais Chimiques τῆς 1ης Νοβρίου 1926
καίτῳ ὁποῖον τὴν ἀκριβῆ μετὰφρασιν παραθέτομεν κατωτέρω.

ΚΑΤΑΤΑΞΙΣ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

«Ἐκ τῶν γενομένων παρατηρήσεων εἰς τὴν μεσημβρινὴν
Ἀφρικὴν ὑπὸ τοῦ C. Ingham δημοσιευθεισῶν εἰς τὴν ἐφημε-
ρίδα Χημικοῦ Ἰνστιτούτου Νοτίου Ἀφρικῆς τὰ ὑπερφωσφορικά
λίπασματα δίδουν καὶ εἰς τὴν χώραν ταύτην τὰ καλλίτερα ἀπο-
τελέσματα, ἐκτὸς τῶν ὁξύνων γαιῶν διὰ τὰς ὁποίας εἶνε ἀκα-
τάλληλα.

Ἄν καὶ τὸ εἰς τὸ ὕδωρ διαλυτὸν ποσοστὸν τοῦ ὑπερφωσφο-
ρικοῦ, ταχέως γίνεται ἀδιάλυτον ἐ τῇ ἐδάφει, καταπίπτει ὅμως
ὑπὸ μορφήν μορίων τελείως ἀψηλαφῆτων, ἅτινα διασκορπίζον-
ται κανονικώτατα ἐν τῇ ἐδάφει. Αὕτη εἶνε καὶ ἡ προεξέχουσα
αἰτία τῆς ὑπεροχῆς τοῦ λιπάσματος τούτου.

Υπάρχουν μὲν ἄλλα ταῦτα πιθανόντες τὸ μικρὸν ποσοστὸν
φωσφορικοῦ ὁξέως ὅπερ παραμένει διαλυτὸν εἰς τὸ ὕδωρ ἐπὶ
χρονικὸν διάστημα, ὅπερ ποικίλει ἀναλόγως τῆς φύσεως τοῦ
ἐδάφους, νὰ τονώγῃ τὴν ἐνεργητικότητα τῶν μικροσκοπικῶν
ὀργανισμῶν, καὶ νὰ ἐξασφαλίζει οὕτω τὴν εἰς ἄζωτον τροφοδό-
τησιν τῶν καλλιεργουμένων φυτῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς βλαστῆ-
σεως.

Ἡ εἰς ἴσα μέρη ἀνάμειξις μαλακῶν φωσφορικῶν καὶ ὑπερ-
φωσφορικῶν δίδει εἰς τὰς περισσοτέρας περιπτώσεις τὰ αὐτὰ
ἀποτελέσματα μετὰ ὑπερφωσφορικὰ μόνα, εἶνε δὲ ἀνωτέρα εἰς
τὰς ὁξύνους γαίας.

Τέλος δοκιμαστικῇ λίπανσις διὰ μόνον μαλακῶν φωσφορι-
κῶν τελείως κοιντοποιημένων δύναται νὰ συμβουλευθῇ εἰς ἀπά-
σας τὰς γαίας, αἵτινες δὲν περιέχουν ἄσβεστον. Εἰς τὰς ὁξύνους
γαίας τὰ ἀποτελέσματά των εἶνε ποραπλήγια τῶν σκληρῶν, ἀνώ-
τερα δὲ ὅταν αἱ γαίαι αὗται ἀρδεύονται ἀρκούντως.

Εἰς τὰς δοκιμαστικὰς λίπανσεις ταύτας ὁ γράφων συνιστᾷ νὰ
ὀπολογίζωνται: πολὺ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι γίνεται μέχρι τῆς
σήμερον, αἱ φυσικαὶ ιδιότητες τῶν δοκιμαζομένων φωσφορικῶν
καὶ τοῦ ἐδάφους: « ἡ περιεκτικότης τῶν γαιῶν εἰς ὀργανικὰς
οὐσίας, τὸ εἶδος τῶν καλλιεργειῶν, καὶ ἡ ποσότης τοῦ ὀμβρίου
ὕδατος, ἥτις δὲν πρέπει νὰ ᾔνη κατωτέρα τῶν 20 ἀκατύλων (50
ἐκατοστῶν) κατ' ἔτος διὰ τὴν μεσημβρινὴν Ἀφρικὴν. »

Τὰ πράγματα λέγονται μετὰ ταύτην Ἀγγλικὴν σαφήνειαν,
ὥστε οὐδενὸς σχολίου χρήζουν.

Θ. ΛΥΚΙΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Μηχανικὸς-Γεωπόνος

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

«Τὰ λιπάσματα καὶ τὰ Χημ. Λιπάσματα τῶν φυτῶν» (1).

ὑπὸ Π. Κ. Χάσιου

Ἡ διάδοσις τῶν χημικῶν λιπασμάτων ἀκολουθεῖ τὸν φυσι-
κὸν τῆς δρόμον. Ἀκριβῶς ὅπως κατὰ τὴν διεύθυνσιν ταύτην ὅσα
κ' ἂν ἐλέχθησαν ὅσα κ' ἂν ἐγράφην εἶναι ὀλίγα ἀπέναντι τῆς
ἀπεράντου ἐργασίας ἥτις μᾶς ἀπομένει ἀκόμη.

Εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν τοιούτων σκοπῶν, διαδόσεως τῶν
καλῶν ἐν γένει λιπασμάτων, ἐρχεται νὰ συμβάλλῃ καὶ τὸ πρό-

τινος, περὶ φυτοτροφῶν, ἐκδοθὲν διδύλιον τοῦ φίλου κ. Χάσι-
ου γεωπόνου τῆς Ἑλληνικῆς Γεωργικῆς ἑταιρίας, ὑπὸ τὸν τί-
τλον « Τὰ λιπάσματα καὶ τὰ χημικὰ λιπάσματα τῶν φυτῶν ».

κ. Χάσιος εἰς τὰς 46 σελίδας τοῦ καὶ τὰς 16 διδακτικὰς
εἰκόνας τοῦ, πρὸς τὸν γεωργὸν κυρίως ἀπευθυνομένης, καταρ-
θώνει σοβαρὰς νὰ γεννήσῃ σκέψεις εἰς τὸν ἀδαέστερον περὶ τὰ
χημ. λιπάσματα καλλιεργητῆν, καὶ χρησίμους πληροφορίας νὰ
παράσχῃ εἰς τὸν ἀνεπτυγμένον γεωργὸν τὸν χρησιμοποιοῦντα
λιπάσματα.

Ὁ κ. Χάσιος ἄρ. εἶται τοῦ θέματός του δι' ὀλίγων σχετικῶν
πρὸς τὴν θρέψιν τῶν φυτῶν καὶ τὸν θεμελιώδη νόμον ὅστις τὴν
κυβερνᾷ. Προχωρεῖ εἰς τὴν διαίρεσιν καὶ τὴν σύντομον περιγρα-
φὴν τῶν συνηθεστέρων εἰς τὴν χώραν μας ὀλικῶν καὶ τύπων.
Αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸ γενικὸν μέρος. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος παρέ-
χονται δηγίγαι χρήσεως χημ. λιπασμάτων δι' ἐκάστην τῶν καλ-
λιεργειῶν μας καὶ τέλος ὀλίγα συμβουλὰι πρὸς τοὺς καλλιερ-
γητὰς ὡς ὅσον ἀφορᾷ τὴν προμήθειάν των. Ἐκεῖ ὁ κ. Χάσι-
ος πολὺ ὀρθῶς ἐπὶ λέξει τονίζει τὰ ἑξῆς :

« Κατὰ τὴν ἀγορὰν τῶν χημικῶν λιπασμάτων νὰ ζητῇ ὁ
» γεωργὸς ἀπαραιτήτως, συμφώνως πρὸς τὸν νόμον,
» ἕνα ἐγγυητικὸν ἐντυπον, ποῦ γράφει πόσο τοῖς ἐκατὸ
» ἄζωτο, φωσφορικὸ ὁξὺ καὶ καὶ περιέχει τὸ ἀγοραζό-
» μενον χημικὸν λιπάσμα του. Θὰ πληρώνῃ δὲ τὰ λιπά-
» σματα ὅχι ἀναλόγως τοῦ ἀπολύτου βάρους των μό-
» νον, ἀλλὰ καὶ σύμφωνα μετὰ τὴν περιεκτικότητά των εἰς
» χορήγια δικά. Λόγου χάριν 2 σάκκοι 3-4-4 τῶν 80
» ὀκάδων ὁ καθένας κοστίζουν ὅσο ὁ ἕνας σάκος 6-8-8.
» Διότι ὅσον ἄζωτον (6), φωσφορικὸν ὁξὺ (8) καὶ καλὶ
» (8) ἔχει ὁ ἕνας σάκος 6-8-8 ἔχουν καὶ οἱ δύο σάκκοι
» 3-4-4 ».

Τὸ σύντομον καὶ πρακτικὸν ἔργον τοῦ φίλου κ. Χάσιου,
τὸν ὁποῖον θὰ ἐπρεπε καὶ ἐλπίζομεν νὰ μιμηθοῦν καὶ ἄλλοι,
συνιστῶμεν εἰς τοὺς καλλιεργητὰς καὶ τοὺς Γεωρ. Συνεταιρισμοὺς
μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ βοηθήσῃ τὴν τεχνικὴν ἀνάπτυξιν των, τὴν
αὐξήσιν τῶν ἀποδόσεων των καὶ τὴν πρόδον τοῦ τόπου των
ἐν γένει: εἰς δὲ τὸν φίλον συγγραφέα εὐχαρίστως ἀπευθύνομεν τὰ
εὐκρινῆ μας συγχαρητήρια.

Θ. ΚΑΡΑΒΕΡΗΣ

Σημ. (1) Τὸ βιβλίου ν τοῦτο ἀποτελεῖ μέρος τῆς βιβλιοθήκης
τοῦ γεωργοῦ καὶ πωλεῖται ὑπὸ τῆς Ἑλλ. Γεωργικῆς ἑταιρίας Πα-
νεπιστημίου 53, Ἀθῆναι, δραχ. 5.

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΦΑΛΜΑΤΩΝ

Α.

Εἰς τὴν προμετωπίδα τοῦ ὑπ' ἀριθ. 173 τεύχους τοῦ
Ἀγροτικοῦ Ταχυδρόμου τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου 1926 ἐδημο-
σιεύθη εἰκὼν μετὰ τὸν τίτλον « Ὁ Ἐποικισμὸς ἐν Μακεδονίᾳ
καὶ ὡς ἐξήγησις τῆς εἰκόνης ἐτέθη χωρίον Ἀσφανα νομὸς
Σερρών ». Ὁ τίτλος οὗτος εἶνε ἐσφαλμένος καὶ πρέπει νὰ
διορθωθῇ ὡς ἑξῆς: **Συνοικισμὸς Ἀσφανα τῆς περιφερείας
τοῦ γραφείου Ἐποικισμοῦ Ἰωννίνων**, μερίμνη καὶ ἐπιμε-
λεία τοῦ ὁποῖου ἀνφοδομήθησαν οἱ οἰκίσκοι καὶ ἐγένετο
ἡ ἐγκατάστασις τῶν προσφύγων.

Β.

ΣΠΟΥΔΑΙΟΝ ΛΑΘΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΚΥΑΝΑΜΙΔΗΝ

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 176 τεύχος τοῦ Ἀγροτικοῦ Ταχυδρόμου
Δεκεμβρίου 1926, ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλεψίας ἐτέθη ἡ λέξις
Κυανουίδη ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ **Κυαναμίδη**. Εἰς τὴν ἐπισκεφα-
λίδα τοῦ ἄρθρου καὶ εἰς τὸ κείμενον αὐτοῦ καί τις τὸν πί-
νακα τῶν περιεχομένων. Τὸ νέον τοῦτο λίπασμα δὲν λέγεται
Κυανουίδη ἀλλὰ **Κυαναμίδη** (Γαλ. Cyanamide de Cal-
cium).

ΠΟΙΚΙΛΑ

Πρὸς τὸν Ἀγροτικὸν Ταχυδρόμον

κ. Διευθυντᾶ

Κατόπιν παρακλήσεώς σας ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς μετα-
δώσω τὰ ἐπόμενα ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἐγ-
κρίτου διδασκάλου τοῦ χωρίου Ζαροῦ Ἡρακλείου Κορίθης.

Ἡ τάγγισις τοῦ ἐλαίου ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός, ὅτι αἱ
ἐλαίαι παρ' ἡμῖν κατεργάζονται εἰς τὰς περισσοτέρας παρ-
χὰς, ὅταν αὗται σαπίσωσιν ἐντὸς βρομερῶν ἐλαιουργείων.
Ἐννοεῖται ἐντεῦθεν ὅτι ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἐλείπει τε-
λείως ἡ καθαριότης, ἡ ὁποία εἶναι ἡ βάσις τῆς παρασκευῆς
ἐκλεκτοῦ ἐλαίου, δηλαδὴ ἐλαίου ἐνέχοντος ἐλαχίστην ποσό-
τητα δεύτητος, ἐκφραζομένης εἰς ἐλαϊκὸν ὁξὺ.

Ταγγὼν ἔλαιον ἐνέχει κατ' ἀπαράβατον κανόνα μεγάλην
ὁξύτητα. Ἐπομένως ἡ λέγομεν ὅτι τὸ ἔλαιον μας εἶνε ταγγόν,
ἡ ἔχει μεγάλην ὁξύτητα εἶναι τὸ ἴδιον πράγμα. Διὰ νὰ θε-
ραπευθῇ ὅθεν τοιοῦτον ἔλαιον, δηλαδὴ ἀφαιρεθῇ ἡ τάγγισις
του, πρέπει πρὸς ἀφαίρεσιν τῆς ὁξύτητός του, νὰ υποβληθῇ
εἰς σειρὰν κατεργασίας διὰ φυσικοχημικῶν μέσων εἰς εἰδικὰ
ἐργοστάσια (Ραφινερίας) τῶν ὁποίων ἡ ἴδρυσις ἀπαιτεῖ με-
γάλα κεφάλαια. Διὰ μικρὰ ποσὰ καὶ κατὰ τρόπον πρόχειρον
δύνασθε νὰ μειώσῃτε πολὺ τὴν ὁξύτητα τοῦ ἐλαίου, ἐπ' ὀφε-
λειᾶ τῆς ποιότητός του ἂν τὸ υποβάλῃτε εἰς πλύσιν (τὸ κυ-
τήσητε) διὰ βουτυρομηχανῆς μετὰ πολὺ καφὸ νερὸ καὶ ἀλάτι.

Παραμιλιπτόντος συνιστῶμεν ἵνα υποδειχθῇ εἰς τοὺς κτη-
ματίας ἐλαιοπαραγωγούς, ὅτι τὸ συμφέρον τους ἐπιβάλλει,
ἵνα διυλίσωσιν τὸ ἔλαιον, μετὰ τὴν ἐξαγωγήν του, τὸ δυνατὸν
ταχύτερον, πρὸς ἀφαίρεσιν τῆς ἀμόργης, ἡ ὁποία δίδει τρο-
φήν εἰς τὴν τάγγισιν. Περὶ τῶν καταλλήλων διυλιστηρίων
διὰ τὴν κατεργασίαν ταύτην θὰ εἴρητε σχετικὰ πληροφο-
ρίας εἰς τὸ ἐκτυπούμενον, ὑπὸ τῆς ἐκδοτικῆς ἑταιρείας « Ἀ-
θηνα » Α. Ι. Ράλλη, βιβλίον μου τὸ « Ἀδδ. »

Α. Α. Ν. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΜΙΜΗΣΙΝ

Θαυμάσιον παράδειγμα προσδευμένης καλλιεργείας συν-
ηγήσαμε στὸ Ξηροχώρι—Εὐβοίας κατὰ τὴν πρό τινας ἐκεῖ
περιοδεῖαν μᾶς, τὴν σιτοκαλλιέργειαν τοῦ κ. Γ. Σίδερη.
Καλὰ καὶ μετὰ λογικὴν ὀργάνωσιν, γαλάζωμα τοῦ διαλεχτοῦ
σπόρου, ἀφθονα χημικὰ λιπάσματα, βοτανίσματα κλπ., ἔλα-
μαζὺ ἀπόδοσις 1 : 12 καὶ τί σιτᾶρι ; ὅλο γὰρ σπόρον.

Ἄς τὰ βλέπομεν οἱ Ξηροχωρίτες σιτοκαλλιεργηταί, ἄς τὰ
βλέπομεν οἱ Ποτοκιώτες, οἱ Κουλιπατισιώτες κ' ἄς θυμηθοῦν
ὅσα τοὺς ἔλεγε ἕνα βοῦδν ὁ φίλος κ. Σίδερης.

Τὸν κ. Σίδερην εὐχαρίστως συγχαίρομεν πραγματικῶς ἂν
κατορθώναμε στὴν Ἑλλάδα νὰ πολλαπλασιάσωμε καλλιερ-
γητὰς καὶ καλλιεργείας σὺν τοῦ κ. Σίδερη, ἀσφαλῶς κ' αὐτὸ
τὸ μεγάλο ζήτημα τῆς σιταρκείας σύντομα θὰ ἐλυθε.

Θ. Κ.

Η ΠΟΙΟΤΗΣ ΤΩΝ ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

Τὰ χημικὰ λιπάσματα βελτιώνουν τὴν ποιότητα τῶν οἴνων.
Μετὰ τριῶν ἐτῶν πειράματα εἰς τὴν ἀμπελοποιήσιν περι-
φέρειαν τῆς Καμπανίας (Γαλλία) ὁ κ. Αἰμίλιος Μανσὸ, διευθυν-
τῆς τοῦ οἰνολογικοῦ σταθμοῦ τῆς Καμπανίας εἰς τὸ Ἐπερνέ,
ἠδυνήθη νὰ καθορίσῃ ὅτι τόσοι τὰ φωσφορικά, ὅσον καὶ τὰ κα-
λιοῦχα, καὶ ἄζωτοῦχα λιπάσματα τὰ χρησιμοποιούμενα διὰ
τὴν λίπανσιν τῶν ἀμπελῶν δὲν συσσωρεύονται κανονικῶς εἰς τὸν
οἶνον.

Τὸ θεῖον ὅμως καλὶ παειρηθῇ ὅπως ἰδιαί-
τέρως, οὐ ἐνεργεῖ ἐπὶ τῆς ποιότητος καὶ ποσότητος
τῆς ἐσοδείας καὶ ἰδίως ἐπὶ τῆς πυκνότητος τοῦ μούστου
εἰς σάκχαρον, καὶ τῆς ὁξύτητος αὐτοῦ.

Θ. Α. Α.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Α.

ΡΕΒΥΘΙΑ

Θερμῶς συνιστῶμεν εἰς τοὺς σιτοκαλλιεργητὰς καὶ ἰδίως
τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Φθιώτιδος, νὰ κάμουν μίαν δοκιμὴν σπο-
ρὰς ρεβυθίων εἰς τὰ ὀργώματα τοῦ Ἰανουαρίου, ἀφοῦ τὰ πλουτί-
σουν μετὰ ἀφθονο λίπασμα 0-12-6 ποῦ τὰ κάνει καὶ θρασσερά.

Τὰ ρεβυθία εἶναι ἕνα καλὸ καὶ ἀφθονο προϊόν τὰ χωράφια
δὲ ποῦ εἶχαν ρεβυθία—φθάνει νὰ ἔχει: λιπασθῇ καλὰ μετὰ
0-12-6— τὸν ἐρχόμενον χρόνον χωρὶς ἄλλη λίπανσις θὰ δώσουν
25-30 ο]ο καρπὸ σίτου παραπάνω οὕτως ὥστε τὸ πλεόνασμα τοῦ
σιταργιοῦ μόνον νὰ πληρώγῃ τὰ ἐξοδα τῆς καλλιεργείας, τῶν ρε-
βυθίων.

Β.

ΠΡΟΣΟΧΗ ΕΙΣ ΤΑΣ ΝΟΘΕΙΑΣ

ὑπὸ τὸν ὡς ἄνω τίτλον τὸ περιοδικὸν « Le phosphate et
les Engrais chimiques » τῆς 1ης Νοεμβρίου 1926 γράφει τὰ
ἑξῆς :

« Ὁ Βέλγος ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας ἐπιστὰ ἐπιμόνης τὴν
προσοχὴν τῶν γεωργῶν ἐπὶ τῆς ἀξιοποιήσεως τάσεως πρὸς νοθείαν
καὶ ἀπάτην εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν χημικῶν λιπασμάτων, τῶν τρο-
φῶν τῶν κτηνῶν καὶ γενικῶς ἐπὶ ὅλων τῶν προϊόντων ἅτινα
χρησιμοποιοῦνται εἰς τὰς γεωργικὰς ἐκμεταλλεύσεις.

Αἱ ὑψηλαί τιμαὶ ὅλων τῶν ἐμπορευμάτων εὐνοοῦν τὰ μέγιστα
τὰς τοιούτου εἰδους ὑπόπτους ἐπιχειρήσεις.

Ὡς πρὸς τὰ λιπάσματα ὀφείλομεν πρῶτ' ὅπως ν' ἀναφέρωμεν
τὴν πρὸς πώλησιν προσφορὰν πολλῶν προϊόντων, προοριζο-
μένων νὰ ἐμποτίσουν τοὺς διὰ σπορὰν προοριζομένους σπόρους.
Εἰς τὰ προϊόντα ταῦτα ἀποδίδεται ἰσχυρὰ διεγερτικὴ ἐνέρ-
γεια ἐπὶ τῆς βλαστήσεως, λιπάσματα ἐπονομαζόμενα ραδιο-
ἐνεργητικά, καὶ τέλος διάφορα φυσικὰ φωσφορικά ἄλατα, κατὰ
τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον λεπτῶς ἀλεσμένα, διακεκαυμένα ἤ μὴ, καὶ
μετὰ ὀνομασίας τελείως φαντασιολήκτους. Εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν
τροφῶν τῶν κτηνῶν προσφέρουν διαφόρους εἰδικὰς τροφὰς ἄλλ'
ἰδίως ἐξοδεύουν ὡς προϊόντα κανονικά, κτηνοτροφικὰ βιομη-
χανικά ὑπολείμματα ἄλλωθεν, ἅτινα μόνον ὡς λιπάσματα θὰ
ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιηθῶν.

Θ. Α. Α.

ΚΑΚΟΧΕΙΜΩΝΙΑΣΜΕΝΑ ΣΠΑΡΤΑ

Ἐπενθυμίζομεν εἰς τοὺς σιτοκαλλιεργητὰς, καὶ ἰδίως εἰς
ἐκείνους τῶν ὁποίων τὰ σπαρτὰ δι' ἕνα ὀποιονδήποτε λόγον κα-
κοχειμώνασαν, ὅτι πρέπει νὰ μεταχειρισθῶν τὸ πολὺ εὐδιάλυ-
τον λίπασμα ἐπιφανείας 7-7-3 πρὸς 5-15 ὀκάδες στὸ στῆμμα.
Μετὰ 10-15 ἡμέρας τὰ κατενείσμενα σπαρτὰ θὰ ζωογονηθοῦν
καὶ θὰ χρωματισθοῦν καθυπέρβαντα.

Ὅσοι δὲν ἐλίπαναν διόλου τὰ σπαρτὰ των στὴ σπορὰ, πρέ-
πει νὰ μεταχειρισθῶν τὸ 7-7-3 πρὸς 10-15 ὀκ. στὸ στῆμμα.

Τὸ σκόρπισμα τῶν 7-7-3 γίνεται πεταχτὰ στὴν ἐπιφάνειαν
κατὰ προτίμησιν ἡμέραν ποδ περιμένεται βροχὴ.

Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ 7-7-3 παντὸς ἀπεδείχθησαν θαυμάσια
(Βλ. εἰς τὴν στήλην τῆς ἀλλήλας τὴν ἐπιστολὴν τοῦ δημ)σά-
λου κ. Α. Φιλίου ἀπὸ Ποταμιάς Μεγαλοπόλεως.)

ΧΡΗΣΙΜΑ ΦΥΤΑ

ΜΥΡΩΝΙ (Σκάνδιξ)

Εἶναι κ' αὐτὸ χορταρικὸ πῶχει μεγάλη ἐκτίμησιν στὸν
τόπο μας γὰρ τὴν ἐξαιρετικὴν μυρουδιά του κ' ὅμως δὲν καλ-

λιεργείται συστηματικά. Τὸ Μυρῶνι τὸ δάζουσε στὶς πῆγες ἢ τὸ μαγειρεύουν μ' ἀρνάκι τοῦ γάλακτος.

Ἐδῶ γράφουμε γιὰ τὸ **Μυρῶνι** (Σκάνδικα) ποὺ ξεχωρίζει μὲ τὸνομα: **Κτεῖς** (χτένι) τῆς **Ἀφροδίτης**, καὶ σπέρνεται σὺν τὴν Καυκαλ'δα—Σεπτέμβριο ἢ Ὀκτώβριο σὲ βραγιές τοῦ λαχανόκηπου. Εἶδη τοῦ Σκάνδικα εἶνε: Τὰ **μυρῶνια**, τὰ **σκανσιὰ** καὶ τὰ **Ἀνθρίσκια** τὸ **Χαιρέφυλλον**. Σπόρο ἀπὸ τὸ τελευταῖο αὐτὸ εἶδος, τοῦ Ἀνθρίσκου, πωλεῖ ὁ Γεωρ. Δ. Ἀφέντουλης: Πλατεῖα Ἀγίας Εἰρήνης, Ἀθήναι.

Α. Ν. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΕΝΙΑΣ
ΛΑΣΗΘΙΟΥ-ΚΡΗΤΗΣ 1 Δεβρίου 1926.

Εἶναι σπουδαία παράλειψις νὰ μὴ σὰς ἀποστείλω, ὡς σὰς ἔγραφα εἰς τὴν προηγουμένην μου ἐπιστολὴν (τὸν παρελθόντα Αὐγούστου) μερικὰ γεώμηλα ἐκ τῶν παραχθέντων παρ' ἐμοῦ, διὰ νὰ ἰδῇτε ὀφθαλμοφανῶς τὴν γεώμηλα παράγωμεν μὲ τὰ σωτηριώδη λιπάσματα τῆς ΑΕΕΧΠΛ., ἅτινα πράγματι εἶνε τὰ καλλίτερα τοῦ κόσμου. Δεχθῆτε, παρακαλῶ, τὰ ἐγκάρδιά μου συγχαρητήρια διὰ τὰ σωτήρια προϊόντα σας, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ παύσω ποτὲ νὰ παρακινῶ τοὺς ἐπαρχιώτας μου νὰ μεταχειρίζονται ὅσον μπορούν περὶ πολλοὺς σάνκκους, γιὰ νὰ ποῦνε ἔξω φτώχεια, καίτοι ἡ πατάτα πωλεῖται εἰς πολλὰ ἐξευτελεστικὴν τιμὴν, μὴ ἀνταποκρινομένην εἰς τὰ ἔξοδά της ἐνεκεν ἐλλείψεως συγκοινωνίας καὶ τῆς μακρυνῆς ἀποστάσεως τῆς ἐπαρχίας μας ἀπὸ τὸν πλησιέστερον λιμένα. Μετεχειρίσθην 13 ἡμίσακκα λιπάσματος τύπου 6-8-8, ἐπὶ σπόρου 270 ὀκ. πατατῶν, καὶ εἰς ἀγρὸν ποῦ δὲν εἶδε ποτὲ κόπρον καὶ ἔμεινα κατενθουσιασμένος μὲ τὰ προϊόντα σας, διότι παρήγαγον ἄνω τῶν 6.000 ὀκ. γεώμηλα, καὶ τὶ νομίζεις; πατάτες μέχρι 350 δραμ. τὴν μίαν.

Ἐρμούλαος Κασαπάνης (Σκευοφύλαξ)

ΠΥΛΑΙΣ—ΚΑΡΠΑΘΟΥ

Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27 Ν)βρίου ἐπιστολῆς κ. Ἀνδρέα Β. Ἀσλανίδου ἐκ Καρπάθου. —Εἰς τὸν Ἀγροτικὸν Ταχ)μον τοῦ 7)βρίου ἐ.ἔ. εἶδα τὴν εἰκόνα τῶν χρομμυδιῶν ὁμοίαν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἀπὸ 15ετίας περίπου παράγει ὁ κήπος μου, διὰ τῆς χρήσεως τοῦ θαυματουργοῦ λιπάσματος τοῦ τύπου 6-8-8 τῆς ΑΕΕΧΠΛ. τὸ ὅποιον πρῶτην φοράν εἶχον προμηθευθῇ, πληρώτας τότε διὰ τὴν ἀξίαν ἐνδὸς ὁλοκλήρου σάνκκου Δρ. 22. 40)σο καὶ ἔκτοτε ἤρξατο ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἢ χρησιμοποίησις τῶν λιπασμάτων καὶ ἐν Καρπάθῳ, μόλις μάλιστα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη διὰ τοῦ ἡμετέρου Λαχανᾶ, τῇ προτροπῇ μου.

ΓΛΑΤΣΑ ΖΑΧΑΡΩ—ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ (19 Δ)βρίου 1926).

Ἐγὼ ἔσπειρα πέρυσι στὸ χωράφι μου τριάνοντα ὀκάδες (30) σπόρο σιτάρη καὶ τὸ ἐλίπανα μὲ δύο σακκιά λίπασμα κόκορη, ἐθέρισα δὲ ἀπὸ τὸ χωράφι αὐτό, ποῦ ἄλλοτε μοῦδιδε ἴσα ἴσα τὸ σπόρο, ἑξακόσιες εἴκοσι ὀκάδες (620) καὶ ἄχυρὸ ἀφθονο. Αὐτὰ τὰ γράφω γιὰ νὰ ἰδοῦν οἱ συγχωριανοί μου, καὶ ὅλοι γενικῶς οἱ γεωργοὶ καὶ μεταχειρίζονται τὰ σωτήρια χημικὰ λιπάσματα τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρίας.

Ἐνθ. Θεοδωρόπουλος.

ΑΔΑΜΑΝΤΑΣ—ΜΗΛΟΥ 21)12)26

Κατὰ τὸ 1925—1926 οἱ ἀμπελώνες μου ἦσαν τελείως κατεστραμένοι. Μ' ἐδύστησαν καὶ ἄλλοι κτηματίες νὰ κάμω χρῆσιν τῶν λιπασμάτων τοῦ 4-10-10 τὴν ὁποίαν καὶ ἔκαμα, εἶδα δὲ θαυμάσια τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν. Ἐρρίξα ἕνα σάνκκον σὲ ἕνα στρέμμα ἀμπέλι καὶ μοῦ ἔδωσε 200 ὀκάδας περισσότερον τῶν μὴ λιπασμένων ἀμπέλων. Διὰ τοῦτο σκέπτομαι πλέον τώρα νὰ λιπαίνω τακτικά. Καὶ τὸ συνιστῶ εἰς ὅλους τοὺς ἀμπελοურ-

γοὺς νὰ λιπαίνουν μὲ τὸ λίπασμα τῆς Ἀν. Ἑλλ. Ἑταιρίας Χημικῶν Προϊόντων καὶ Λιπασμάτων.

Ἀναμένω νὰ δῶ τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ.

Ἀθ. Σιρφαλένιος (Κτηματίας)

ΡΑΠΕΖΑ—ΠΑΡΓΑΣ (24 Αὐγούστου 1926)

Διὰ τῶν ὀλίγων κάτωθι γραμμῶν μου, αἱ ὁποῖαι παρακαλῶ νὰ καταχωρηθῶσιν εἰς τὸν Ἀγρ. Ταχ)μον, σκοπῶ νὰ ἐξάρω τὴν καταπληκτικὴν ἐπιτυχίαν, ἣν ἐσημείωσεν ἡ χρῆσις τῶν Ἑλλ. χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὰ κτήματά μου κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο.

Προβαίνω δὲ εἰς τοῦτο κυριώτατα, ἵνα μάθωσιν οἱ συνάδελφοί μου γεωργοὶ τῆς Ἠπείρου, οἱ εἰλωτες αὐτοὶ τῆς γῆς, οἱ ἀφελῆτες εἰς τὴν τύχην των μὲ τὰ ὅλως ἀρχέγονα τῆς γεωργίας μέσα μοχθοῦντες καθ' ἡμέραν καὶ κατ' ἐπὶ τὴν ἐργασίαν καὶ μὴ δυνάμενοι ἐν τούτοις νὰ ἐπαρκέσωσιν οἱ πολλοὶ οὐδὲ εἰς αὐτὰ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα τοῦ ζῆν, ὅτι ἡ σωτηρία μας ἔγκειται εἰς τὰ χημικὰ λιπάσματα, καὶ ἂν ὅλοι μας χρησιμοποιοῦμεν αὐτὰ θὰ ἴδωμεν πολλὴ ταχέως πραγματοποιουμένην τὴν ἐπάρκειαν καὶ ἐμπράκτως θὰ ἀντιληφθῶμεν πῶς εἶνε δυνατόν νὰ φθηνήνῃ ἡ ζωὴ καὶ ὁ βίος νὰ γείνῃ ἀνετός εἰς ἡμᾶς τοὺς γεωργοὺς τοὺς ἐγκαταλειμμένους ἀνευ οὐδεμιᾶς ὑποστηρίξεως, ἀνευ γεωπόνων, ἀνευ δεινροκτόμων, ἀνευ εἰδικῶν ὅτινες ἤθελοι ὀδηγήσει καὶ διδάξει ἡμᾶς τὴν συστηματικωτέραν καλλιέργειαν, τὴν χρῆσιν τῶν χημικῶν λιπασμάτων, τὴν καταπολέμησιν τῶν ἀσθενειῶν τῶν δένδρων καὶ φυτῶν μας ἐξ ὧν τόσα ζημιούμεθα, καὶ εἰς οὓς ὁ βίος ἐνεκα ὅλων τούτων καὶ τῆς ἐκ τούτου ἐπακολουθοῦσης οἰκονομικῆς δυσπραγίας, ἔχει καταστῇ ἀβίωτος ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐλίπανα τὰ κτήματά μου διαζωϊκῇ κόπρῳ ἀλλὰ πρὸς μεγάλην μου λύπην παρετήρουν ὅτι τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν δυσανάλογα τῶν κόπων καὶ δαπανῶν εἰς οὓς ὑπεβαλόμην, καὶ ὅπερ τὸ χεῖριστον, τὰ δένδρα μου καὶ ἰδίως τὰ ἐσπεριδοειδῆ προσεβάζοντο εὐκόλως ὑπὸ διαφόρων ἀσθενειῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐχρησιμοποίησα τὰ Ἑλλ. χημικὰ λιπάσματα δοκιμαστικῶς, ἐλίπανα τὰ δένδρα μου, τὰ ἐσπεριδοειδῆ, κιντράς, λεμονέας, πορτοκαλέας, κτλ., ὡς καὶ τὰ ἐν τῇ κήπῳ μου ὄσπρια, πατάτας, ντομάτας, κτλ. Ἡ λίπανσις εἰς ὅλα ἐν γένει ἔφερε ἀποτελέσματα ἱκανοποιητικώτατα. Ἡ ἀπόδοσις μὲ τὰ Ἑλλ. χημικὰ λιπάσματα ὑπῆρξε τριπλασία καὶ τετραπλασία εἰς τὴν πατάταν, ντομάταν, ὄσπρια κτλ., τὰ δὲ λιπανθέντα ἐσπεριδοειδῆ δὲν προσεβλήθησαν εἰς οὐδὲν, ζωηρότατα, μὲ θαυμασίαν ἀνάπτυξιν καὶ ἀπόδοσιν.

Ἐκ τῶν ἀγορασθέντων λιπασμάτων ἔδωκα καὶ εἰς ἄλλους εἰς μικρὰν ποσότητα, ἵνα κάμωσι χρῆσιν δοκιμαστικῶς, ἀπαντες ἔμειναν κατενθουσιασμένοι ἐξ αὐτῶν, ὡς θὰ ἴδῃτε καὶ ἐκ τῆς ἐγκλείστου ἐπιστολῆς τοῦ κ. Β. Ἀρβανιτάκη, ἐμπόρου κατοικοῦ Πάργας, ὅστις ἔχει περιβόλιον ἐξ ἐσπεριδοειδῶν καὶ ἄλλα κτήματα.

Ἐφέτος εἴμεθα πολλοὶ οἱ ὁποῖοι ἔχομεν τὴν ἀπόφασιν νὰ προμηθευθῶμεν εἰς μεγαλυτέραν κλίμακα τὰ χημικὰ λιπάσματα τῆς ΑΕΕΧΠΛ καὶ θὰ συστήσωμεν καὶ εἰς ἄλλους ἵνα γενικευθῇ ἡ χρῆσις αὐτῶν ἐνταῦθα εἰς τὸ μέρος μας, πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον πρωτίστως ἡμῶν τῶν γεωργῶν.

Ἀναστ. Ν. Παπανικολάου

ΠΟΤΑΜΙΑ—ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ (11 Μαΐου 1926).

Ἐπιτακτικὸν ἄμα καὶ ἡθικὸν καθήκον μοῦ ἐπιβάλλει ὅπως συγχαρῶ ὑμᾶς, ὡς καὶ ἦν ἀντιπροσωπεύετε ἑταιρίαν θερμῶς διὰ τὴν εὐμέθοδον καὶ πρακτικωτάτην ταύτην διαφήμισιν τῶν Χημ. λιπασμάτων. Διὰ τῶν ἀπλῶν τούτων τεκμηρίων τῆς σημασίας τῶν Χημ. λιπασμάτων οὐδεμία ἀμφιβολία θέλει χωρέσει εἰς τοὺς γεωργοὺς τῆς πατρίδος μας καὶ ἐλπίζω ὅτι πάντες καταφανέστατα βλέποντες τὴν σημασίαν των, θέλουν χρησιμοποιοῦν τὰ Χημ. λιπάσματα πρὸς βελτίωσιν τῆς οἰκονομικῆς αὐτῶν καταστάσεως κατ' ἀντανάγκαν δὲ καὶ πρὸς ἐδραίωσιν τοῦ ἐθνικοῦ μας πλοῦτος.

Τρανὴν ἀπόδειξιν τούτου, ἔχω τὴν ἐντύπωσιν, ἥτις παριστάνεται διὰ τῶν ζωφεροτέρων χρωμάτων εἰς τὰ πρόσωπα τῶν εαυρῶν μαθητῶν μου, μετὰ τῶν ὁποίων ἡμέραν τινὰ μετέβην εἰς θέσιν

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

Κεφάλαιον ἐξ ὁλοκλήρου καταβεβλημένον Δραχ. 13.000.000.—

Κεφάλαια ἀποθεματικά καὶ κρατήσεις » 2.902.319.93

ΕΔΡΑ ἐν Ἀθήναις ὁδὸς Σταδίου 33. ΑΠΟΘΗΚΑΙ: ἐν Ἀθήναις Παλαιὸς σιδηροδρομικὸς σταθμὸς Θεσίου. Ἐν ΠΕΙΡΑΙΕΙ ὁδὸς Ἀριστείδου 20. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ εἰς τὰς κυριώτερας πόλεις τοῦ Κράτους.

Κατασκευάζονται εἰς τὰ ἐργοστάσια τῆς φωσφορικῆς καὶ σύνθετα λιπάσματα, θεϊκὸν ὀξύ, ὕδροχλωρικόν, νιτρικόν, θεϊκὸς σίδηρος, καὶ περσοπορίνη κ.τ.λ. Εἰς τὸ εἰδικὸν δὲ ἐργοστάσιον ΥΑΛΟΥΡΓΙΑΣ κατασκευάζονται δαμνίζαναι, φιάλαι, διάφορα ἐπιτραπέζια εἶδη (ποτήρια) ὑαλοπίνακες (τζάμια) κ.λ.π.

ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

Τύποι Λιπασμάτων	Ὁ τόννος ἦτοι τὰ 100 χιλγ. μονοῦς σάνκκους	Παρατηρήσεις διὰ τὴν χρησιμοποίησιν
Α. Φ. Κ.	Δραχ.	Α'. Κανονικῶν συνθέτων Χημ. Λιπασμάτων.
0—16—0	1210.—	—Πρὸς συμπλήρωσιν κόπρου πρὸς 5-10)ο τοῦ βάρους τῆς κόπρου.
0—12—6	1820.—	—Δι' ὄσπρια, τριφύλλια καὶ συμπλήρωσιν κόπρου διὰ τὰ καλιόφιλα φυτὰ.
4—12—3	2360.—	—Διὰ δημητριακὰ, ἀραβόσιτον καὶ διὰ τὰ φυτὰ τῆς ἀροτραίας καλλιέργειας.
4 10=5	2890.—	—Δι' ἄμπελον, σταφιδάμπελον, ἐλαίαν, ὀπωροφόρα καὶ παντὸς εἶδους δένδρα.
4 10-10	3085.—	—Διὰ πατάταν, καπνὸν, ἐσπεριδοειδῆ, κηπουρικά, δι' ἄνθη καὶ ἐν γένει δι' ὅλα τὰ πολύτιμα φυτὰ.
6-8-8	3510.—	—Διὰ σπορεῖα ἐν γένει (καπνοῦ, ντομάτας κλπ.) κακοχειμνωσιασμένα σιτάρια, κριθάρια κλπ. (Α' ἐπιφανείας).
7—7 3	3705.—	
15-0-0	Αἱ τιμαὶ δι-	Β. Ἀπλῶν Λιπασμάτων
20-0-0	δονται δι' ἄλ-	—Νίτρον
10 0-48	ληλογραφίας	—Θεϊκ. Ἀμμωνία
		—Θεϊκὸν κάλι
		Ἡ χρῆσις τῶν ἀπλῶν λιπασμάτων παρουσιάζει δυσκολίας καὶ ἐνέχει κινδύνους ἀποτυχιῶν.

Αἱ ἄνω τιμαὶ εἶνε ἀπλῶς ἐνδεικτικαί. Αἱ πραγματικαὶ τιμαὶ μεταβάλλονται ἀναλόγως τῆς τιμῆς.

Παράδοσις εἰς τὰ ἐν Πειραιεῖ ἐργοστάσιά μας τοῖς μετοητοῖς, εἰς μονοῦς σάνκκους. (Τὰ ἐκείθεν δὲ μέχρι τοῦ Σ. Σταθμοῦ ἢ τοῦ πλοίου ἔξοδα εἰς βάρος τοῦ ἀγοραστοῦ). Ἀξία διπλῶν σάνκκων δραχ. 15 ἑκατοστός. Ἀξία διπλῶν ἡμισάνκκων δραχ. 12 ἑκατοστός.

Οἱ σάνκκοι εἶναι σφραγισμένοι μὲ τὴν μεταλλίνην σφραγίδα. Ἡ περιεκτικότης τοῦ λιπάσματος εἶνε ἡγυνημένη, ἐφ' ὅσον ἡ σφραγὶς εἶναι ἀπαράβιαστος.

Ἡ ἀξία τῶν λιπασμάτων ἐμβάζεται συγχρόνως μὲ τὴν διαβίβασιν τῆς παραγγελίας. Οἱ ἀντιπρόσωποι μας ὑποχρεοῦνται νὰ πωλῶσιν εἰς τὰς ἄνω τιμὰς τοῦ τιμολογίου μας, ἐπηυξημένας μόνον μὲ τὰ ἔξοδα μεταφορῶν ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια τῆς Ἑταιρείας εἰς τὸν τόπον τῆς παραδόσεως τοῦ λιπάσματος.

Φλεριού, περιφέρειας Ποταμίας διὰ μάθημα ἐπὶ τοῦ ὑπάρχοντος. Τὴν ὕλην μου ἐπιθυμίαν, τὴν ὁποίαν εἶχα, νὰ κάμω τοὺς μαθητάς μου νὰ γνωρίσουν ἐκ τοῦ πλησίον τὰς διαφορὰς καλλιεργίας ὑπεδοθήθησαν εἰς τὸ πείραμά σας τῶν Χημ. Λιπασμάτων Ἀδυνατοῦσα νὰ δώσω μεγαλυτέρας ἐπεξηγήσεις ἐπ' αὐτοῦ, ἀπὸ ἐκεῖνας τὰς ὁποίας ἡ ἰδία ἐκείνη λέξις ἠδύνατο νὰ δώσῃ. Μέσα στὸ κακοχειμνωσιασμένο ἐκεῖνο σιτάρι, ποῦ μόλις διεκρίνετο, ὅμιλοῦσε πάντα μία λέξις **Λίπασμα** μὲ τὰ μεγάλα τῆς γράμματα γινόμενα μὲ λίπασμα ἐπιφανείας, καὶ ἐκυμάτιζεν ὑπερήφανα εἰς τὸ ὕψος τῆς, χαϊδεύουσα τὰς ψυχὰς τῶν καλῶν παρατηρητῶν.

Οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει, ὅτι οἱ μικροὶ μου μαθηταὶ θὰ χρησιμεύουν τόσον ὡς διδάσκαλοι εἰς τοὺς γονεῖς των, ὅσον ὡς πρόμαχοι καὶ μαχηταὶ τοῦ γεωργικοῦ ἐπιπέδου.

Δ. Φίλιος (Δημοδ)λος).

ΓΛΑΥΚΙΣΤΑ ΔΟΚΡΙΑΣ (12)8)926).

Ἄν καὶ ἐγνώριζα καλῶς τὴν ὁρᾶσιν τῶν χημ. λιπασμάτων ἐν τῇ Γεωργίᾳ ἐν τούτοις οὐδέποτε ἐτόλμησα ἐμπράκτως ν' ἀποδείξω ταύτην εἰς τὸ διάστημα τῶν 20 ἐτῶν ἐποῦ ἡσχολοῦμην μὲ τὴν Γεωργίαν διὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον.

Ἐφέτος ὅμως τῇ προτροπῇ εἰδικῶν ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν χημ. λιπασμάτων τῆς Α.Ε.Ε.Χ.Π.Κ.Α. μετεχειρίσθην τοιαῦτα διὰ τὴν λίπανσιν 10 στρεμμάτων. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἀναπτύξεως τῶν σιτηρῶν παρακολουθοῦσα τὰς ἐπ' αὐτῶν ἐνεργείας τῶν χημ. λιπασμάτων, αἱ ὁποῖαι δὲν ἐδράζονταν κατὰ τρόπον καταφανέστατον γὰρ καταδείξαι εἰς τοὺς ἀμφισβητοῦντας τὴν ἀξίαν τούτων Γεωργίους, ὅτι ἡ περαιτέρω σωτηρία τοῦ Γεωργικοῦ κόσμου ἔγκειται εἰς τὴν ταχέαν ἐξάπλωσιν καὶ καλὴν χρῆσιν τῶν χημ. λιπασμάτων τῆς Α.Ε.Ε.Χ.Π.Κ.Α.

Ἡ κατὰ στρέμμα ἐπιτευχθεῖσα ἀπόδοσις τῶν λιπασμένων σιτηρῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀνῆλθε τὸ πρὸς τῶν 100 ὀκ. σίτου

ΧΑΡΙΛΑΟΣ & ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Σάπων Ἐλευσίνιος, καθαρὸς καὶ ἀνόθευτος, ὁ καταλληλότερος διὰ τὴν πλύσιν,

Χειροσάπωνες

Λιέλαια ἄβραστα καὶ βρασιμένα

Ριτσινέλαια extra

Λινάλευρα πρὸς τροφήν ζώων ἀνώτερα κατὰ 25 0/0 τῆς κριθῆς.

Διὰ παραγγελίας καὶ πληροφορίας ὑποταθήτωσαν πρὸς τοὺς κατὰ τόπους ἀντιπροσώπους ἢ εἰς τὰ ἐν Ἀθήναις Γραφεῖα (ὁδὸς Σταδίου 33).

Σ.Δ.Α.Τ.—Ὅλος ἰδιαιτέρως συνιστῶμεν εἰς τοὺς γεωργικημάτων τὰ **Λινάλευρα** τῶν ἐργασίων **Χαριλάου καὶ Κανελλοπούλου**.

Τὰ λινάλευρα εἶνε μία ἀπὸ τὰς ἀρίστας τροφὰς δι' ὅλα ἐν γένει τὰ ζῷα καὶ ἰδιαιτέρως διὰ τὰς γαλακτοφόρους ἀγελάδας.

Ὅλοι οἱ ἔχοντες ζῷα, χρεωστοῦν νὰ χρησιμοποιοῦν τὰ λινάλευρα.

ἦτοι τὸ 1|10 ἐνῷ τῶν μὴ λιπασμάτων μόλις καὶ μετὰ βίας ἀνῆλθε εἰς τὸ ποσὸν τῶν 40 δκ. σίτου ἦτοι τὸ 1|4. Ὅθεν ἡ ἀποσάβησις τοῦ κινδύνου εἰς τὴν Γεωργίαν, τῆς ὁποίας ὁ κῶδων ἐκρούσθη ἀπὸ ἐτῶν, τότε μόνον θὰ ἐπιτευχθῇ, ὅταν ὁ Γεωργικὸς κόσμος ἀφήσῃ κατὰ μέρος τὴν ἐπὶ τῶν χημ. λιπασμάτων σκουριασμένην ἰδέαν καὶ μετὰ ζήλου ἐπιδοθῇ, τὸσον εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἡμ. λιπασμάτων, ὅσον καὶ εἰς τὴν προπαγάνδαν διὰ τὴν διάδοσιν τούτων καὶ εἰς τὰ πλέον ἀπόκεντρα Ἑλληνικὰ χωρία.

Χαράλαμπος Συλλῆς.

ΣΚΟΠΕΛΟΣ (30 Ἰουνίου 1926).

Ἐλπίνα τὸν ἐξ 100 ἐλαιοδένδρων ἐλαιῶνα μου μὲ λίπασμα τῆς ΑΕΕΧΠΛ. Ἡ ἐπίδρασις αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἄμεσος καὶ ἀποτελεσματικὴ. Ὁ ἐλαιὼν διακρίνεται μακρόθεν καὶ ἀπὸ τὸ φύλλωμα καὶ ἀπὸ τὸν καρπὸν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πέριζ μάρτυρας ἐλαιῶνας, οἵτινες ὕστεροῦσι πολὺ καὶ εἰς φύλλωμα καὶ εἰς καρπὸν. Ἦδη ὁ ἐλαιὼν οὗτος κατέστη ὁ πειραματικὸς ἐλαιὼν, τὸν ὅποιον καθ' ἐκάστην ἐπισκέπτονται οἱ ἀμφιβάλλοντες.

Μ. Μανεδῶν.

ΚΟΥΡΑΜΑΔΕΣ-ΚΕΡΚΥΡΑΣ 10)7)926.

Ἀρκετὰ ὠφελήθεις ἐκ τῆς πατάτας καὶ τῶν ἄλλων γεωργικῶν προϊόντων, θεωρῶ ἐπιβεβλημένον καθήκον μου νὰ σὰς ἀποστείλω καὶ ἐγὼ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐγκαρδίους χαιρετισμοὺς διὰ τοὺς ἀφιλοκερδεῖς καὶ ἀόκνους πνευματικούς καὶ ὀλικούς ὁμῶν κόπους, τοὺς ὁποίους καταβάλλετε χάριν τῆς Ἑλληνικῆς Γεωργίας, ἣτις παρέμενεν ἐν ἀμαθείᾳ.

Ἐν τῇ ἡμετῇ ἡμετῇ κοινότητι Κουραμάδων ἐνθυμούμαι καλῶς, ὅτι τὰ χημικὰ λιπάσματα ἦσαν ἄγνωστα μέχρι τοῦ 1923.

Ὅλῃς ἐξ ἡμῶν κατ' ἀρχὰς μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἐγὼ ἐλιπάναμεν τοὺς ἀγροὺς καὶ τοὺς κήπους μας μὲ λίπασμα τῆς ΑΕΕΧΠΛ.

Κατὰ δὲ τὸν χρόνον τῆς καρποφορίας ἐμείναμεν κατενθουσιασμένοι διὰ τὰ προϊόντα μας τὰ ὁποῖα ἦσαν τριπλασίως περισσότερα τῶν ἄλλων, οἱ ὁποῖοι ἐλίπαναν τοὺς ἀγροὺς των μὲ ζωϊκὴν κόπρον. Εἴμεθα σὰς λέγω κατενθουσιασμένοι διὰ τὰ προϊόντα μας. Τὰ προϊόντα μας ἦσαν οὐκ ὀλίγα καθὼς καὶ αἱ ἐρωτήσεις τῶν λοιπῶν κατοίκων μας.

Δύναμαι νὰ σὰς εἰπῶ ὅτι τὰ Ἑλληνικὰ λιπάσματα εἶνε ἐξηπλωμένα εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ χωρία τῆς νήσου.

Συγχαίρομεν τὴν ΑΕΕΧΠΛ ἥτις διὰ τῆς γνησιότητος τῶν λιπασμάτων τῆς ἔσωσε τὴν Ἑλληνικὴν γεωργίαν ὀλόκληρον.

Γεράσιμος Χυτήρης

ΓΡΕΒΕΝΟΣΕΛΙΝΟΝ—ΤΡΙΚΚΑΛΩΝ

(25 Ἰουλίου 1926)

Μετεχειρίσθημι λιπάσματα Ἑλλ. Ἑταιρ. Χημικῶν Λιπασμάτων καὶ Προϊόντων καὶ εὗρον ὅτι ταῦτα εἶνε τὰ καταλληλότερα πρὸς λίπανσιν τῶν γεωργικῶν προϊόντων.

Τοῦτο ἀπέδειξε, ὅτι πέρυσιν εἰσέπραξα ἐξ ὧν τῶν λιπανθέντων ἀγρῶν μου διὰ λιπασμάτων Ἀμμοφῶς ὀκτάδας σίτου 450, ἐνῷ ἐφέτος ποὺ ἐχρησιμοποίησα εἰς τὰ χωράφιά μου λιπάσματα τῆς Ἑλλ. Ἑταιρ. ΑΕΕΧΠΛ ἔλαβον διπλάσιον εἰσόδημα, ἦτοι ὀκτάδας 850.

Πάντες οἱ χωρικοὶ μόλις εἶδον τὰ ὠραία σιτάρια μου, μὲ ἡρώτων τίνας Ἑταιρίας λιπάσματα μετεχειρίσθημι, διότι οὐδεὶς ἄλλος εἶχ' τοιαῦτα ὠραία σιτάρια ὡς τὰ ἰδικά μου.

Τοῦτο ἀπέδειξε καὶ ὁ συγχωριανός μου Θωμᾶς Μαντέλλος ὅστις ἐξ ἐνὸς κήπου ἐσπαρμένου πατάτες λιπανθέντος διὰ λιπασμάτων τῆς ἂνω Ἑταιρίας τύπου 6-8-8 ἐζύγισε ἐκάστη δράμια 40, ἐνῷ τὸ παρελθὸν ἔτος ὅπου δὲν μετεχειρίσθημι λίπασμα ἐζύγιζε ἐκάστη δράμια 15.

Ἐν μόνον συνιστῶ εἰς πάντας τοὺς γεωργοὺς, ὅπως μεταχειρίζονται τὰ Χημικὰ λιπάσματα τῆς ἂνω Ἑταιρίας, διότι ταῦτα εἶνε τὰ ὠφελιμότερα, τὰ καταλληλότερα πάντων.

Δ. Διαμαντῆς (παντοπώλης).

